Ազգ
Azg
armenian daily

Նոյեմբեր 16
Շաբաթ
1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Գ տարի, թիւ 199 (450)
գինը՝ 10 ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետութեան 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Սարգիս Սողանալյանը ազատվեց բանտից

Չենի միջազգային առեւտրի մեծ մասնագետ, բեռնատար օդանավերի տորմի սեփականատեր, ամերիկահայ (ծագումով լիբանանահայ) հայտնի գործարար եւ բարերար Սարգիս Սողանալյանը յուրեքշաբթի օրը ազատվեց բանտից, որտեղ կալանված էր մինչեւ 2 տարուց ի վեր: 1991 թ., Իրաքին անօրինական ճանապարհով ռազմական ուղղաթիռ վաճառելու ամբաստանությամբ Ֆլորիդայի դատարանի կողմից նա դատապարտվել էր 6 տարվա բանտարկության: Նույն դատարանն կարճեց գործը եւ առանց որեւէ պայմանի բանտից ազատ արձակեց հայազգի գործարարին, որի գործունեությունն ընդհանրապես եղել է բացահայտ եւ օրինական: Բանտից ազատվելով Ս. Սողանալյանը հայտարարեց, թե իր դեմ առնված որոշումը եղել է այդ օրերին տիրող հանրապետական կուսակցության անհետեւողական քաղաքականության արդյունք, որվա իշխանությունները ձգտել են իրեն դարձնել քավության նոխազ: Մինչդեռ, ավելացրեց նա, դեմոկրատական կուսակցության իշխանության գալով արդարությունն է վերականգնվում այսօր: «Ազգ»

Նախագահը քիչ է հանդիպում հայ լրագրողներին

Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի ընտրության տարելիցի նախօրյակին հայ լրագրողների մի խումբ առաջարկել է նրա անունը գրել Գինեսի գրքում որպես պետության ղեկավարի, որը բոլորից քիչ է հանդիպում տեղացի լրագրողների հետ: Վերջին մեկ տարում Հայաստանի ղեկավարը ոչ մի անգամ չի հանդիպել հայ լրագրողների հետ, միաժամանակ բազմաթիվ անգամներ հանդիպելով արտասահմանյան զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչների հետ: Միեւնույն ժամանակ Հայաստանի նախագահի մամուլի քարտուղար Արամ Աբրահամյանը երեկ Սնարքի թղթակցին հայտնեց, որ երկար սպասված հանդիպումը նախագահի հետ հնարավոր է կկայանա նոյեմբերին, Տեր-Պետրոսյանի ընտրվելու 2-րդ տարելիցի օրը: Սնարք

Թուրքիան մտահոգ ռուսական ներխուժումով

Թուրքիայի վարչապետ Թանսու Չիլլերը նոյեմբերի 14-ին ժամանել է Վաշինգտոն: Դա նրա առաջին պաշտոնական այցն է ԱՄՆ, որի ընթացքում շոշափվել են Կովկասի, Բալկանների եւ Միջին Արեւելքի խնդիրները: «Քրիսչըն սայնս մոնիթոր» թերթը նոյեմբերի 14-ի համարում զետեղել է թուրք բարձրաստիճան դիվանագետների կարծիքը, որոնք մտահոգված են ռուսական ինտերվենցիայի փաստով Ադրբեջանում, Վրաստանում եւ միջինասիական հանրապետություններում: Թուրքիան կոչ է արել ԱՄՆ-ին ազդել Ռուսաստանի վրա, օգտագործելով ֆինանսական միջոցներ: Թանսու Չիլլերը նաեւ մտադիր է համոզել ԱՄՆ-ին ազդելու Հայաստանի վրա, որպեսզի վերջինս թողնի Ադրբեջանի գրավված տարածքները: Սնարք

Ռուս-թուրքական գործարարների խորհրդի նիստ Սոչիում

Նոյեմբերի 15-17-ը Սոչիում անց է կացվում ռուս-թուրքական գործարար խորհրդի 2-րդ նիստը: Ռուսական կողմից խորհրդի նիստին մասնակցում են 20 շրջանների ավելի քան 200 ներկայացուցիչներ, ինչպես նաեւ արտաքին տնտեսական նախարարության, արտտնտբանկի, առեւտրաարդյունաբերական պալատի եւ այլ կենտրոնական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ: Թուրքիան ներկայացնում են ավելի քան հարյուր ֆիրմաներ, որոնց գործունեությունը ներառնում է թուրքական տնտեսության բոլոր բնագավառները: Հանդիպման մասնակիցների ուշադրության կենտրոնում ռուսական տնտեսությունների վերակառուցումն է, ապառազմականացման խնդիրները, արդյունաբերական եւ գյուղատնտեսական օբյեկտների շինարարությունը, որոնք հիմնականում պետք է զբաղվեն հումքի վերամշակմամբ: Խորհրդի հիմնական նպատակը (ստեղծվել է 1991 թ.) առեւտրատնտեսական համագործակցությունն է երկու երկրների միջեւ, ռուս եւ թուրք արտադրողների փոխադարձ շուկաներ ուղիղ մուտք գործելու հնարավորության ստեղծումը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ Բիզնես ՏԱՍՍ

Բանակ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՊԱՏՐԱՍՏՎՈՒՄ Է ԱՇՆԱՆԱՅԻՆ ԶՈՐԱԿՈՉԻՆ

Երեկ տեղի ունեցավ աշնանային զորակոչի եւ դասալքության խնդիրների հետ կապված հանրապետական հավաք, որին մասնակցում էին հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, ԳԽ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը, վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը, պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը, պետնախարար Վազգեն Սարգսյանը, պետնախարարներ եւ կառավարության անդամներ, ինչպես նաեւ Գերագույն խորհրդի մի շարք հանձնաժողովների նախագահներ եւ շրջանների ղեկավարներ: Իրենց ելույթներում հիմնականում անդրադառնալով զինակոչի կարեւորությանն ու առկա թերությունների պատճառներին հռետորները անցած զորակոչերի կազմակերպման եւ դասալքության վերաբերյալ բազմաթիվ թվեր ներկայացրին, որոնք թեեւ հրապարակման ենթակա չեն, այնուամենայնիվ ունկնդիրների մեջ կարող էին անլիարժեքության բարդույթ առաջացնել:

Մասնավորապես հանրապետության գլխավոր զինվորական դատախազ Վաղարշակ Վարդանյանն իր ելույթում խոսեց դասալքության պատճառների մասին, շեշտելով հատկապես այն հանգամանքը, որ առկա օրենքը զորակոչային տարիքի երիտասարդների 70-80 տոկոսին հնարավորություն է տալիս օրինական ճանապարհով ազատվել ծառայությունից, կամ տարկետում վերցնել, ինչպես նաեւ այն փաստը, որ խիստ մեծացել է այն հիվանդությունների ցանկը, որոնք ազատում են զինվորական ծառայությունից: Որպես դասալքության պատճառ նշվեց նաեւ այն հանգամանքը, որ զորակոչիկների մի զգալի մասը ծառայում է իր հայրենի շրջանում, իսկ դա ավելացնում է դասալքության տոկոսը: Անշուշտ, դասալքության պատճառներից մեկն էլ այն է, որ զինվորների ծնողներն են նպաստում դրան՝ խաբեությամբ իրենց երեխաներին տանելով գնդից եւ այլեւս չվերադարձնելով: Իսկ որոշ շրջաններում նույնիսկ դեպքեր են արձանագրվել, երբ զորակոչիկների մայրերը պառկել են ավտոբուսի անիվների տակ՝ թույլ չտալով իրենց զավակներին տանել բանակ: Մինչդեռ բրիգադի հրամանատար գնդապետ Միքայել Գրիգորյանի խոսքերով, բոլորը պետք է հասկանան, որ երբ չկա բանակ, չկա նաեւ պետություն: Գնդապետը մասնավորապես առաջարկեց գոնե մեկ ժամ երեկոյան ժամանակ տրամադրել, որպեսզի հնարավոր լինի հասարակությանն ի ցույց դնել դասալիքներին:

Այնուհետեւ ելույթ ունեցավ պետնախարար Վազգեն Սարգսյանը, դասալքության եւ զորակոչի անբավարար իրականացման վերաբերյալ փաստերով անարգանքի սյունին գամելով մի շարք շրջանների՝ մասնավորապես Արարատի, Խորհրդային, Վանաձորի եւ այլ շրջանների համապատասխան մարմինների ղեկավարներին: Որպես իրավիճակի շտկման ելք պետնախարարն առաջարկեց մի շարք փոփոխություններ մտցնել օրենքի համապատասխան բաժնում (թեեւ ժամանակին ինքն է եղել այդ հանձնաժողովի նախագահը) եւ տեղեկացրեց, որ առաջարկությունների փաթեթն արդեն պատրաստ է: Մասնավորապես նախատեսվում է, որ ծառայությունը կդառնա երկու տարի, ծառայողների ընտանիքներին որոշակի արտոնություններ կտրվեն եւ այլն:

Վարչապետ Հրանտ Բագրատյանն իր ելույթում հույս հայտնեց, որ 1993 թ. աշնանային զորակոչը կիրականացվի 100 տոկոսով, եւ ի լուր հավաքվածների հայտարարեց, թե այն շրջանների համապատասխան մարմինները, որտեղ զորակոչը 100 տոկոսով չի կատարվի, կառավարությունում լուրջ խոսակցություն կունենան: Ավելի վաղ իր ելույթում նույն միտքն էր արտահայտել նաեւ Վազգեն Սարգսյանը՝ անհամեմատ ավելի միանշանակ արտահայտություններով:

Ինչ վերաբերում է հանրապետության նախագահին, ապա նա այն միտքը հայտնեց, թե պաշտպանության նախարարությունն իր միջոցներով պարզապես ի վիճակի չէ միայնակ լուծել զորակոչի խնդիրը, եւ այսօր դա պետք է արվի համատեղ ուժերով: Նա նույնպես հույս հայտնեց, թե աշնանային զորակոչը կանցնի պատշաճ մակարդակով: Ի դեպ, նախորդի նման այս անգամ եւս հանրապետությունը կբաժանվի յոթ շրջանի, որոնցից յուրաքանչյուրում զորակոչը կվերահսկի մի պետնախարար:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Մանդելան եւ դը Քլերկը Նոբելյան մրցանակի դափնեկիրներ

Համաաֆրիկյան կոնգրեսի նախագահ Նելսոն Մանդելան եւ Հարավաֆրիկյան հանրապետության նախագահ Դը Քլերկը արժանացան խաղաղության Նոբելյան մրցանակի, ՀԱՀ-ում բազմազգային ժողովրդավարություն եւ խաղաղություն հաստատելու ուղղությամբ իրենց տարած ջանքերի համար, ինչպես նշված է Շվեդիայի արքայական դատակազմի վճռում: Մյուս կողմից, ՀԱՀ-ի Գերագույն դատարանը երեկ մահվան դատապարտեց համայնավար կուսակցապետ Քրիս Հանիի երկու սպանիչներին՝ Դարբի Լուիսին եւ Յանուս Յանուսին:

Գեներալ Այդիդը դուրս եկավ թաքստոցից

Ամիսներ ի վեր ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերի եւ հատկապես ամերիկացիների կողմից հետապնդվող սոմալցի ըմբոստ ղեկավար գեներալ Այդիդը դուրս եկավ թաքստոցից եւ իր մոտ հրավիրված լրագրողներին հայտարարեց 11 օր առաջ առեւանգված ամերիկացի օդաչուի եւ նիգերիացի մի զինվորի ազատ արձակման մասին: Այդիդի քայլը նախագահ Քլինթոնի կողմից դիմավորվեց գոհունակությամբ: Վերջինս չկարողացավ պատասխանել լրագրողների այն հարցին, թե ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդն արդյոք հե՞տ է վերցնում Այդիդին ձերբակալելու մասին որոշումը:

Սպանվեց Հայիթիի արդարության նախարարը

Հայիթիի արդարության նախարար Մալարին, որը կողմնակից էր արտաքսված նախագահ Արիստիդի վերադարձին եւ ժողովրդավարության վերահաստատմանը, օրը ցերեկով սպանվեց մայրաքաղաք Պորտ-օ-Պրենսում: Սպանությունից առաջ, նույն օրը, նախագահ Քլինթոնը մտահոգություն էր հայտնել Հայիթիում տիրող անապահով մթնոլորտի նկատմամբ եւ սպառնացել առավել խստացնել պատժամիջոցներն այդ երկրի դեմ:

Պապանդրեուն պաշտոն է տալիս կնոջը

Հունաստանի նորընտիր վարչապետ Պապանդրեուն զարմանքի մատնեց իր համաքաղաքացիներին, երբ իր 2-րդ կնոջը՝ Դիմիտրային նշանակեց իր անձնակազմի պետ: 74 տարեկան վարչապետը, որ իշխանության վերադարձավ անցած կիրակի օրվա ընտրությունների արդյունքով, 1989 թ. ընտրություններին պարտություն էր կրել նաեւ իր երկրորդ կնոջ՝ ներկայիս 38 տարեկան Դիմիտրայի հետ գայթակղալից հարաբերությունների պատճառով:

Քրիստոֆերը Ուկրաինայից պահանջելու է ապամիջուկայնացվել

ԱՄՆ պետքարտուղար Ուորըն Քրիստոֆերը հայտարարեց, թե առաջիկա շաբաթներին այցելելով Ուկրաինա, այդ երկրի պաշտոնատարներից պահանջելու է կազմալուծել 176 միջմայրցամաքային հրթիռները եւ ապամիջուկայնացնել 40 ռմբակոծիչները: Քրիստոֆերն այցելելու է Ռուսաստան, Ուկրաինա, Ղազախստան եւ Բելառուս: ■

Վրաստան

Գ. Կարկարաշվիլի. Ես կշարունակեմ պատերազմը Աբխազիայում

Թեեւ արդեն բավական ժամանակ է, ինչ վրաց-աբխազական ընդհարումները դադարել են, դրանց հավանականությունը թերեւս այնքան էլ հեռու չէ իրականության վերածվելուց: Վրացական անկախ հեռուստաընկերությանը Վրաստանի պաշտպանության նախարար Գեորգի Կարկարաշվիլին հայտարարեց, թե վրացական բանակի պարտությունն Աբխազիայում «բնավ էլ չի նշանակում, թե պատերազմն ավարտվել է: Ես նախարար կլինեմ, թե ոչ, կշարունակեմ այդ պատերազմը», ընդգծեց նա: Կարկարաշվիլին հայտնեց, թե Վրաստանի զինված ուժերը չեն մասնակցում հակամարտությանն Արեւմտյան Վրաստանում: «Մենք կոնկրետ առաջադրանք չունենք, թե ինչ պետք է անենք, ասաց նա: Գրավոր հրաման եւս չկա: Իսկ առանց դրա կստացվի այն, ինչ եղավ Աբխազիայում. պատերազմը սկսվեց, բայց մինչ օրս հայտնի չէ, թե ում հրամանով»: Նա այդուհանդերձ չպարզաբանեց, թե ովքեր են ղեկավարում Գամսախուրդիայի կազմավորումներին:

Նախարարի խոսքերից հետեւում է, որ լուրջ տարաձայնություններ են ի հայտ եկել պաշտպանության նախարարի եւ Վրաստանի ղեկավարության միջեւ, մասնավորապես Կարկարաշվիլին դեմ է արտահայտվել ազգային գվարդիայի վերստեղծմանը, ինչպես նաեւ Վրաստանի ԱՊՀ մտնելուն:

Վրաստանի պաշտպանության նախարարության խոսնակին հակառակ ֆոն է ստեղծում Աբխազիայի զինված ուժերի հրամանատարության առաջարկությունը, որով լեռներում բանակող վրացական զորքերի մնացորդներին կոչ է արվում վայր դնել զենքը եւ հեռանալ հանրապետության տարածքից, երաշխավորելով նրանց անվտանգությունը: Միաժամանակ, աբխազական սկզբնաղբյուրների համաձայն, անցած գիշեր Աբխազիայի լեռնային շրջաններում փոխհրաձգություն է տեղի ունեցել աբխազական եւ վրացական զինված խմբերի միջեւ: «Ազգ»

Ադրբեջանի ռադիոն հայտնեց, որ միջազգային կապերի կենտրոնում տեղի ունեցավ Ադրբեջան-Իրաք միության հանդիպումը, որին մասնակցում էր Ադրբեջանում Իրաքի դեսպան Ֆարուխ Սալման Դաուդը: Համաձայն ընկերության նախագահ Նաբի Խազրիի, հանդիպման նպատակը երկու երկրների միջեւ բազմակողմանի կապերի զարգացումն է: BBC

Մոսկվա

Ռուսաստանում սահմանադրությունը կընդունվի հանրաքվեով

Նախագահ Բորիս Ելցինի հրամանագրով Ռուսաստանի նոր սահմանադրությունը կընդունվի հանրաքվեով: Այն անցկացվելու է առաջիկա դեկտեմբերի 12-ին, այն նույն օրը, երբ երկրում կանցկացվեն խորհրդարանական նոր ընտրություններ: Հրամանագրում Ելցինը խոստանում է, որ ժողովրդի հավանությանն արժանանալու դեպքում նոր սահմանադրությունն ուժի մեջ կմտնի անմիջապես:

Իր հերթին, Մոսկվայի քաղաքապետ Լուժկովը երեկ հայտարարեց, թե հավանաբար վիզային ինչ-որ դրություն կհաստատվի մոսկովյան գրանցում չունեցողների մուտքը մայրաքաղաք վերահսկելու եւ կարգավորելու համար:

Մյուս կողմից, «Պրավդա» եւ «Սովետսկայա Ռոսիա» թերթերից հայտնեցին, որ դատարանում մինչեւ վերջ կպայքարեն նախորդ օրն իրենց նկատմամբ առնված որոշումները փոխելու համար: Ըստ այդ որոշումների, վերահրատարակվելու համար այդ երկու թերթերն ստիպված են փոխել անուն եւ խմբագիր: ■

digitised by A.R.A.R.@

Ղարաբաղ

Զգուշացնում ահաբեկիչներից

Ինչպես տեղեկացրեց ԼՂՀ ՆԳՆ փոխնախարար, ռազմագերիների ու պատանդների հարցերով պետհանձնաժողովի նախագահ, փոխգնդապետ Ալեքսանդր Աղասարյանը, օրերս ղարաբաղյան եւ ադրբեջանական կողմերի միջեւ ձեռք բերվեց պայմանավորվածություն 14 հայ եւ 15 ադրբեջանցի պատանդների փոխանակման մասին: Սակայն խախտելով նախնական համաձայնությունը, Ադրբեջանի ռազմագերիների հարցերով հանձնաժողովի նախագահ Նամիկ Աբասովը պահանջել է պատանդների հաստատված քանակին ավելացնել եւս 25-30 մարդ: Հատկանշական է, ընդգծեց Աղասարյանը, որ ադրբեջանական բանտերում կալանավորված հայազգի մարդկանց գերակշռող մեծամասնությունը ԱՊՀ տարբեր երկրների քաղաքացիներ են, որոնք առեւանգվել են ադրբեջանական ահաբեկիչների կողմից եւ ոչ մի առնչություն չունեն Ղարաբաղի հետ: Նրանց մեջ են Մոսկվայի, Արմավիրի, Թբիլիսիի, Օզուրգեթի, Բաթումի, Ռոստովի, Յուժնի Ուրալսկի, Բելառուսի Գոմելի մարզի (օրինակ՝ Վորոնովկա գյուղի) եւ նույնիսկ Իրանի քաղաքացիներ: Մասնավորապես իրանական Նամեկ քաղաքի բնակիչ Ենարի Հայկի Աբրահամյանը ադրբեջանական ահաբեկիչների կողմից գերեվարվել է հարազատ քաղաքում եւ տեղափոխվել Բաքու: Ս. թ. հուլիսին ղարաբաղյան կողմին հաջողվել է փոխանակել նրան ադրբեջանական մի գրոհայինի հետ:

«Կարծում ենք, վերոհիշյալ քաղաքների իշխանությունները պետք է դիմեն վճռական միջոցների ադրբեջանական ահաբեկիչների դեմ, որոնք հեղինակազրկում են այդ պետությունների բարի անունն ու համբավը: Իսկ Հայաստանի եւ Ղարաբաղի սահմաններից դուրս մեկնող կամ ուրիշ պետություններում ապրող մեր հայրենակիցներին՝ ցուցաբերել զգուշավորություն», վերջում ասաց պրն. Աղասարյանը:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Ստեփանակերտ

Շաքարավազ էմիրություններից

Առաջին արտասահմանյան գործարքն է կատարել ԼՂՀ հանրապետական առեւտրական միավորումը:

Համաձայն պայմանավորվածության, Աբու-Դաբին Ստեփանակերտ կառաքի 500 տոննա շաքարավազ, ինչը թույլ կտա ավելացնել ԼՂՀ բնակիչներին հատկացվող ամսական 2 կգ շաքարավազի քանակը: Այդ մասին երեկ հաղորդել է առեւտրական միավորման գլխավոր տնօրենի տեղակալ Լավրենտ Լալայանը:

Կտրոններով տրվող մյուս ապրանքներից ալյուրը, աղը, ծխախոտը եւ օճառը ղարաբաղցիները ստանում են Հայաստանից: Ընդ որում, պատերազմող Ղարաբաղը այդ ապրանքները գնում է ոչ թե զեղչով, այլ վճարում է լրիվ արժեքը:

Սնարկ

Երեւանի իրավագիտության եւ մենեջմենթի «ԳԱԼԻՔ» ինստիտուտը հայտարարում է 1993-94 ուստարվա ընդունելություն նախապատրաստական բաժանմունքում

Իրավագիտության ֆակուլտետում դիմորդները կնախապատրաստվեն ընդունելության քննություն հանձնելու հայոց լեզվից, հայոց պատմությունից եւ օտար լեզվից:

Մենեջմենթի ֆակուլտետում՝ հայոց լեզվից, մաթեմատիկայից եւ օտար լեզվից:

Պարապմունքները կանցկացնեն բարձր որակավորում ունեցող դասախոսներ:

Ավարտական քննությունները դրական գնահատականներով հանձնած դիմորդներն առանց մրցույթի կընդունվեն ինստիտուտի առաջին կուրս:

Պարապմունքների սկիզբը նոյեմբերի 1-ից:

Մանրամասն տեղեկություններ կարելի է ստանալ ինստիտուտում:

Մեր հասցեն՝ Երեւան, Երվանդ Քոչարի 12 1 Նար-Դոսի անվան թիվ 14 միջնակարգ դպրոց: (Մետրոյի «Զորավար Անդրանիկ» կայարան):

Հեռախոսներ 55-58-78, 57-32-60:

Պատերազմ

ԼԱՐՎԱԾ ՇԱԲԱԹ ԵՎ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ ԿՈՒՏԱԿՈՒՄՆԵՐ

Անցած շաբաթը Լեռնային Ղարաբաղում ռազմական գործողությունների առումով վերջին երկու ամիսների ընթացքում թերեւս ամենալարվածն էր: Դեռեւս հոկտեմբերի 10-ին ադրբեջանական կազմավորումները, խախտելով հրադադարի վերաբերյալ համաձայնագիրը, ուժգին հրետանային նախապատրաստությունից հետո լայնածավալ գրոհ ձեռնարկեցին ԼՂՀ հարավարեւելյան ռազմաճակատի Հադրութ-Ջեբրայիլ ուղղությամբ, ինչը միանգամայն կանխատեսելի էր, եթե հաշվի առնենք, որ վերջին շրջանում ռազմաճակատի այդ հատվածում նկատվում էին հակառակորդի կենդանի ուժի եւ ռազմական տեխնիկայի լուրջ կուտակումներ: Մարտական գործողությունների վերսկսման առաջին օրը ԼՂՀ պաշտպանության բանակի ուժերին հաջողվեց ոչ միայն կասեցնել թշնամու գրոհը, այլեւ մի քանի ժամ տեւած կատաղի մարտերից հետո անցնել հակահարձակման եւ լռեցնել թշնամու կրակակետերը Ջեբրայիլի շրջանի Կույջակ եւ Չախարլու գյուղերում (երկու գյուղերն էլ գտնվում են Իրանի սահմանից 10-12 կմ հեռավորության վրա): Ցավոք, մարտերի ընթացքում կորուստներ եղան նաեւ հայկական կողմից:

Երկու օր անց՝ հոկտեմբերի 12-ին ադրբեջանական ուժերը նույն ուղղությամբ նոր գրոհ ձեռնարկեցին, որը սակայն նույնպես ձախողվեց: Այս անգամ եւս ԼՂՀ պաշտպանության բանակի կազմավորումներին հաջողվեց ոչ միայն պահպանել երկու օր առաջ ոչնչացված ադրբեջանական հենակետերը, այլեւ մարտերով առաջ շարժվել եւ վնասազերծել եւս երկու ռազմական հենակետ՝ Ջեյբերը եւ Նուզգերը: Այս գյուղերը գտնվում են Իրանի սահմանից 8-9 կմ հեռավորության վրա: Մարտերի ընթացքում հայկական ուժերին հաջողվեց ոչնչացնել թշնամու մի քանի միավոր զրահատեխնիկա:

Նույն օրը խաղաղությունը խախտվել է նաեւ Շահումյանի շրջանում, որտեղ գործող հայկական հայդուկային ջոկատներին հաջողվել է ոչնչացնել ադրբեջանական բանակի զինվորներ տեղափոխող մի ավտոբուս եւ մի բլինդաժ: Հաջորդ երկու օրերի ընթացքում ԼՂՀ ռազմաճակատներում խաղաղությունը մնում էր անփոփոխ, ինչը հավանաբար կապված էր ԵԱՀԽ նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Մաթիաս Մոսբերգի Ղարաբաղ կատարած այցի հետ: Ու թեեւ հոկտեմբերի 13-ին եւ 14-ին իրադրությունը Ղարաբաղում հանգիստ է եղել (Ջեբրայիլի շրջանի տարածքից հայկական դիրքերի կարճատեւ հրետակոծությունից բացի որեւէ լուրջ միջադեպ չի արձանագրվել), այնուամենայնիվ, ԼՂՀ ռազմական հետախուզության տվյալներով, Ղարաբաղի արեւելյան ռազմաճակատներում եւ հատկապես Աղդամի մերձակայքում կենտրոնացվում են ադրբեջանական բանակի կենդանի ուժի եւ ռազմական տեխնիկայի լուրջ կուտակումներ, այդ թվում T-72 տիպի 5 տանկ: Իսկ դա նշանակում է, որ պաշտոնապես մերժելով ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի ներկայացրած անհապաղ միջոցառումների ժամանակացույցը՝ ադրբեջանական կողմը նաեւ գործնական քայլեր է ձեռնարկում ոչ միայն դրա վերջնական ձախողման, այլեւ ընդհանրապես խաղաղ բանակցությունների գաղափարի մերժման եւ հարցը ռազմական ճանապարհով լուծելու ուղղությամբ:

Դեռեւս մի քանի շաբաթ առաջ, երբ Լեռնային Ղարաբաղում հրադադարը պահպանվում էր, քաղաքական դիտորդներն այն կարծիքին էին, թե նախագահ ընտրվելուց հետո Ալիեւը Ղարաբաղի խնդրում հանդես է գալու ավելի կոշտ դիրքորոշմամբ եւ փորձելու է հասնել ռազմական լուրջ հաջողությունների: Սա ենթադրել է տալիս, որ Ռուսաստանը ոչ թե հանդես կգա պարզապես չեզոք խաղաղարարի դերով, այլեւ Ադրբեջանին որոշակի օգնություն կցուցաբերի ռազմական առումով: Դեռեւս հոկտեմբերի 12-ին BBC ռադիոկայանը հաղորդել էր, թե արդեն ռուսաստանցի 200 սպաներ են ժամանել Ադրբեջան, իսկ որոշ տվյալների համաձայն, առաջիկայում Լիբիայից դուրս բերվող 10 հազարանոց ռուսական զորախումբը մի քանի օրվա ընթացքում կտեղաբաշխվի Ադրբեջանում: Իսկ մենք լավ գիտենք, թե Ադրբեջանի տարածքում ռուսական զորքերի առկայությունն ինչպես է անդրադառնում Լեռնային Ղարաբաղի ռազմական գործողությունների վրա՝ եթե ոչ անձնակազմի, ապա գոնե տեխնիկայի օգտագործման առումով: Բացի այդ, պետք է հաշվի առնել նաեւ, որ Ադրբեջանում տեղաբաշխվելիք 10 հազարանոց ռուսական բանակի մի մասը կարող է տեղաբաշխվել Լեռնային Ղարաբաղում, ինչը հղի է խիստ անկանխատեսելի հետեւանքներով: Ուստի միանգամայն հասկանալի է դառնում Ադրբեջանի դիրքորոշումը ԵԱՀԽ ժամանակացույցի վերաբերյալ, որը ենթադրում է որոշակի փոխզիջում, եւ որից Ադրբեջանը հույս ունի խուսափել՝ զենքի ուժով լուծելով տեւական պատերազմի վերածված այս խնդիրը:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Ֆինանսներ

Ամեն ինչ կախված է հոկտեմբերի 18-ից. ռուսական, թե հայկական ռուբլի

Վերջին շաբաթվա ֆինանսադրամային իրարանցումը, գների սողացող աճն ու դրա հետեւանքները շարունակում են մնալ մեր կյանքի ամենահրատապ խնդիրներից մեկը: Ի՞նչ միջոցներ է ձեռնարկում կառավարությունը, ինչպիսի՞ն են դրանց արդյունքները, ի՞նչ է սպասվում: Հայաստանի վարչապետի մամուլի քարտուղար Վլադիմիր Սանոյանին խնդրեցինք պատասխանել վերը նշված հարցերին, բայց նախ եւ առաջ պարզելով, թե ինչ կարող էր անել կառավարությունը, որ չարեց կամ չկարողացավ կանխագուշակել ու կանխել գների հսկայական աճը:

Մամուլի քարտուղարի ասելով, հնարավոր բարեփոխումները սկսեցին ձեռնարկվել այն պահից, երբ Ռուսաստանը որոշեց մտցնել սեփական դրամը, բայց քանի որ Հայաստանը որոշեց մնալ ռուբլու գոտում, եւ ստացավ Ռուսաստանի կառավարության նախնական համաձայնությունը, փաստորեն մնում էր տեղական շուկան կարգավորելու այլ միջոցառումների մասին մտածել: Հին ռուբլին արտաքին շուկայի ներխուժումներից պաշտպանելու եւ արհեստականորեն արժեզրկումը չխորացնելու համար առաջարկվում էր մտցնել ժամանակավոր դրամ, բեկում կտրոնների ձեւով: Պրն. Սանոյանի ասելով, դա կարող էր ունենալ բացասական ազդեցություն, որովհետեւ ժամանակավոր դրամի մտցնելուն անմիջապես կհետեւեր կտրուկ արժեզրկումը:

Մյուս քայլն այն էր, որ որոշվեց խստորեն սահմանափակել հին ռուբլու ներհոսքը: Այն լուրերը, թե մի քանի տասնյակ միլիարդ հին ռուբլի է բերվել Հայաստան, չեն համապատասխանում իրականությանը: Միլիարդների հասնող հին ռուբլու ներհոսքի դեպքում ըստ պրն. Սանոյանի, դոլարի կուրսը չէր իջնի: Հնարավոր է նաեւ, որ դոլարի կուրսի բարձրացումը կատարվել է արհեստականորեն:

Արժեզրկման պատճառներից մեկն էլ այն է, որ Կենտրոնական բանկը ժամանակին չի բացել տարադրամի փոխանակման կետեր, որով կկարգավորվեր դրամաշրջանառությունը: Բանկն, իհարկե, կարող էր կուրսը պահպանելու համար համապատասխան քանակությամբ տարադրամ վաճառել: Սակայն Կենտրոնական բանկի անձնական բացթողումը հենց այն էր, որ նա հապաղեց այդ խնդրում: Այն հարցին, թե ինչպիսի կառավարական որոշում է ընդունվել տարադրամի սեւ շուկան զսպելու համար, պրն. Սանոյանն ասաց, թե պարզապես չի եղել սեւ շուկա ունենալու թույլտվություն: Այն ստեղծվել է տարերայնորեն, ի պատասխան նրա, որ շատ քիչ են դրամի փոխանակման կետերը եւ սեւ շուկայում ինքնակազմակերպվածությունը հասավ այն աստիճանի, որ նրանք սկսեցին թելադրել դոլարի կուրսը: Երեկվա տվյալներով, մեկ դոլարը 2500 ռուբլի էր: Կենտրոնական բանկը այժմ փոխանակման նոր կետեր է բացում, եւ այդպիսով նախ փոխանակման ընթացքը կիրթ ձեւով է կատարվում եւ, որ ավելի կարեւոր է, առավել կառավարելի է դառնում տարադրամի կուրսի պահպանումը: Կառավարության ձեռնարկած միջոցառումներից մեկն էլ այն էր, որ սկսվեց սննդամթերքի եւ բենզինի որոշակի քանակության վաճառք: Վարչապետի մամուլի քարտուղարը նշեց, որ այդպիսով, բենզինի գինը ընկավ մինչեւ 38 հազարի, իսկ կարագի գինը մի փոքր իջավ եւ գոնե չաճեց:

Այս քաղաքականությունը կառավարության կողմից կշարունակվի, ասաց մամուլի քարտուղարը եւ նշեց, որ երբ մենք անցնում ենք շուկայի, ապա կառավարության կողմից նման միջամտությունը չի կարող լինել երկար ու տեւական: Սակայն կտրուկ փոփոխությունների դեպքում կառավարությունն անպայման պետք է արձագանքի որոշ չափով պահպանելու բնակչության սոցիալական պաշտպանվածությունը: Ինչ վերաբերում է նոր ինդեքսավորմանը, ապա այն կլինի հունվարի 1-ից, քանի որ ընդունված կարգի համաձայն տեղի է ունենում եռամսյակը մեկ անգամ: Բացի այդ, ինդեքսավորումը գների նոր աճի առիթ է տալիս: Այժմ թե դրամաշրջանառությունը, եւ թե կառավարության ձեռնարկները կախված են մի առանցքային հարցից. կստանա՞նք 1993 թ. ռուսական ռուբլին, թե ոչ: Այդ հարցի առիթով հոկտեմբերի 18-ին Մոսկվայում կհավաքվեն վեց պետությունների նախագահներն ու վարչապետները եւ բանակցությունների միջոցով կհանգեն ընդհանուր որոշման: Այստեղ լուրջ խնդիրներ կան Ղազախստանի եւ Ուզբեկստանի հետ Ռուսաստանի հարաբերություններում: Ռուսաստանի փոխվարչապետ Ալեքսանդր Շոխինը օրերս հայտարարել էր, թե ռուբլու գոտու մեջ մտնելու համար անհրաժեշտ է համաձայնել բավականին խիստ պայմանների, եւ անդամ պետությունները պետք է զիջեն իրենց տնտեսական անկախության ինչ-որ մի մասը:

Վ. Սանոյանի ասելով, կառավարությունը պետք է ընտրություն կատարի. եթե մնում ենք միասնական ռուբլու գոտու մեջ, ապա պետք է կատարենք համաձայնեցված քայլեր, հետեւելով ռուսական բանկի քաղաքականությանը: Շատերն են հարց տալիս, թե ով է կառավարությանը իրավունք տվել հրաժարվել անկախությունից: Ոչ ոք չի հրաժարվում անկախությունից, ասաց մամուլի քարտուղարը եւ նշեց, որ բոլոր քայլերն արվում են զիջումների ճանապարհով, որպեսզի մեր տնտեսությունը կայունանա եւ դրամաշրջանառությունը կարգավորվի: Եթե հոկտեմբերի 18-ին վեց երկրների ղեկավարները համաձայնության չգան, ապա այդ դեպքում կառավարությունը կկիրառի այլ տարբերակ: Ըստ պրն. Սանոյանի, եթե անգամ որոշվի մտցնել սեփական դրամ, ապա այդ դեպքում դա կարվի հանգիստ պայմաններում, կլինի բավականաչափ ժամանակ եւ ոչ ոք չի կորցնի իր կանխիկ դրամը:

Ա. Հ.

ՀՀ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԿ ՓՈՔՐ ՀԱՄԵՐԳԱՍՐԱՀ
17, 18 հոկտեմբեր 1993 թ.
Առաջին անգամ հայրենիքում
ՍԱՅԱԹ ՉԱՄԱՆ (ԴԱՇՆԱՄՈՒՐ)
(Թուրքիա)
Ծրագրում
17 հոկտեմբերի Յ. Ս. Բախ, Վ. Ա. Մոցարտ, Ֆ. Շոպեն, Ֆ. Լիստ
18 հոկտեմբերի Վ. Ա. Մոցարտ, Ֆ. Շոպեն, Ս. Ռախմանինով, Ռեյ. Սայաթ-Նովա-Անդրեասյան, Ա. Սիրյաքին
Սկիզբը ժամը 16-ին

Բաքու

Ղարաբաղցիներին կրկնակի քաղաքացիության առաջարկ

Ոչ մի պետություն, ոչ մի միջազգային կազմակերպություն իրավունք չունի Ղարաբաղի ժողովրդին թելադրել, ինչպես կառուցել ապագան: Այս միտքը արտահայտեցին ԼՂՀ ներկայացուցիչները կալիֆորնիական Բեն Լեմոնդ քաղաքում անցկացված գիտաժողովում. «Հայ-ադրբեջանական նախաձեռնություն» գիտաժողովը կազմակերպվել էր համաշխարհային հանրության հիմնադրամի կողմից: Ինչպես հայտնեց «Հելսինկյան նախաձեռնություն» ԼՂՀ խմբի համակարգող Կարեն Օհանջանյանը, ադրբեջանական կողմը ԼՂՀ բնակիչներին կրկնակի քաղաքացիություն է առաջարկել՝ Ադրբեջանի եւ Հայաստանի: Սակայն, Օհանջանյանի խոսքերով, ԼՂՀ պատվիրակությունը չէր կարող ընդունել այդ նախաձեռնությունը, քանի որ ղարաբաղցիները երկու տարի առաջ արել են իրենց ընտրությունը, հռչակելով ԼՂՀ-ն:

Սնարկ

Նոր ղեկավարության նոր աջակիցը

Ադրբեջանի անկախության կուսակցությունը, որն ընդդիմադիր էր նախորդ վարչակարգին, հայտարարեց նոր ղեկավարության հետ համագործակցելու իր մտադրության մասին: Կուսակցության առաջնորդ եւ դեմոկրատական մտավորականության դաշինքի ղեկավար Նիզամի Սուլեյմանովը հոկտեմբերի 12-ին հայտարարեց, որ Ադրբեջանի անկախության կուսակցությունը կաջակցի Ալիեւի ղեկավարած ուժերին եւ կպաշտպանի նրան բոլոր հարցերում:

BBC

Ադրբեջանը հույս ունի վճարել աշխատավարձերը

Ադրբեջանի ազգային բանկից հայտնեցին, որ հոկտեմբերի 2-րդ կեսին վերջապես կվճարվեն բնակչության աշխատավարձերի եւ թոշակների պետական պարտքերը: Ազգային բանկը հույս ուներ Ֆրանսիայից ստանալ մանեթի որոշ խմբաքանակ: Սեպտեմբերին Ֆրանսիայից ստացված 700 միլիոն մանեթը չկարողացավ ծածկել 4 մլրդ-ի հասնող պետական վճարումները: Դրամանիշների պակասն էլ հենց հանդիսացավ պարտքի պատճառը, քանի որ աշխատավարձերը եւ թոշակները վճարվում են միայն ազգային դրամով:

BBC

«Ամոկոյի» օգնությունը Ադրբեջանի երեխաներին

Հոկտեմբերի 12-ի երեկոյան Հեյդար Ալիեւը հանդիպել է ամերիկյան «Ամոկո» նավթային ընկերության ղեկավար Ռոբերտ Բլանտոնի հետ: Շնորհավորելով Ադրբեջանի նախագահ ընտրվելու կապակցությամբ, Բլանտոնը նրան հանձնեց 150 հազար երեխաների բուժօգնություն ցույց տալու «Ամոկոյի» մշակած ծրագրի նախագիծը:

ՆՏ

Շեւրոնը կուսումնասիրի Կասպից ծովի հատակը

Շեւրոն ձեռնարկությունը եւ Ադրբեջանի Հանրապետության պետական նավթային ընկերությունը (Սոկար), հոկտեմբերի 12-ին հայտարարեցին, որ ստորագրել են Կասպից ծովի Ադրբեջանի հարավ-խորքային համատեղ ուսումնասիրման համաձայնագիր: Բաքվում կայացած ստորագրման արարողության ժամանակ Սոկարի նախագահ Նաթիգ Ալիեւը եւ Շեւրոնի նախագահ Ռիչարդ Մացկեն հայտնեցին, որ համատեղ ուսումնասիրությունը կգնահատի ծովի հատակի պաշարների պոտենցիալը եւ հետազոտությունների ժամանակակից տեխնոլոգիաները կփոխանցի ադրբեջանական ընկերությանը: Սպասվում է, որ ուսումնասիրությունների հետեւանքով կստեղծվեն արդյունահանող ձեռնարկություններ, որոնցից եկամուտ կունենան թե Ադրբեջանը, թե Շեւրոնը: Սա Շեւրոնի երկրորդ ծրագիրն է նախկին խորհրդային հանրապետություններում. առաջինը նա ածխաջրածինների արտադրության Թենգիզշեւրոն ձեռնարկությունն էր հիմնել Ղազախստանում:

Ռոյթեր

digitised by A.R.A.R.@

Ստեփանավան

ՓՈՐՁԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՍՈՒՐԲ ՎԱՐԴԱՆ ՀԱՅ-ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ԱՎԱՆՈՒՄ

Արդեն կես տարի է, ինչ Ստեփանավանի նոր թաղամասում՝ Ձորագետի ձախ ափին շահագործման է հանձնվել Սուրբ Վարդան հայ-ամերիկյան ավանի վերջին՝ վեցերորդ բնակելի շենքը: Ավանը կառուցվել է Հայ Առաքելական եկեղեցու Հյուսիսային Ամերիկայի արեւելյան թեմի Հայ օգնության ֆոնդի (ՀՕՖ) միջոցներով եւ արժեցել է ավելի քան 4 միլիոն դոլլար: Ավանի երկհարկանի շենքերից (յուրաքանչյուրում 16 բնակարան է՝ 3 եւ 4 սենյականոց) առաջինը բնակեցվել էր դեռեւս 1992 թ. հուլիսի 3-ին, իսկ կառուցումը սկսվել է 1989 թվականին: Ներկայումս իրականացվում է Սուրբ Վարդան փողոցի շինարարությունը, որն ավանը կմիացնի հիմնական մայրուղուն: Ավանն արդեն ունի իր առաջին «բնիկները», որոնք ծնվել են այստեղ: Սուրբ Վարդանի մոտ 400 բնակիչներն ընդհանուր առմամբ գոհ են իրենց տներից, որտեղ խոհանոցային կահույքից բացի, կա նաեւ սառնարան, սեփական ջեռուցման համակարգ եւ այլն: Ու թեեւ այդ համակարգը գործում է գազով, ինչը հնարավորություն չի տալիս տաքացնել տները, իսկ շենքերի բնույթը թույլ չի տալիս ներսում այլ վառարաններ օգտագործել, այնուամենայնիվ շենքերն ընդհանուր առմամբ տաք են, եւ պայմաններն ապրելու համար միանգամայն տանելի են, իսկ մեր՝ երեւանաբնակներիս տեսանկյունից, նույնիսկ հարմարավետ:

Հենց այս ավանն էլ ընտրել է ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալությունը, իրականացնելու համար բնակարանների սեփականաշնորհման փորձնական նախագիծը, որը կկիրառվի նաեւ Երեւանի եւ Գյումրիի մի քանի շենքերում: Ըստ այս նախագծի, Ստեփանավանի Սուրբ Վարդան ավանի բնակիչները կկարողանան կազմել սեփականաշնորհման բնակելի շենքի ասոցիացիա, որը նրանց հնարավորություն կտա ինքնուրույն կերպով վարել իրենց գործերը: Ընդ որում, կոնկրետ Ստեփանավանի դեպքում նախատեսվում է, որ շենքերից յուրաքանչյուրը կունենա իր այսպես կոչված լիազորը, իսկ եւս մեկը կլինի ընդհանուր համակարգողը: Խիստ կարեւոր է նաեւ, որ ասոցիացիայի տնօրենների խորհրդի անդամները կընտրվեն բնակիչների կողմից, եւ նրանց մի մասն անվճար կուսուցանվի գործարար հետազոտությունների եւ զարգացման կենտրոնի կողմից՝ Հայաստանի Ամերիկյան համալսարանում:

Երեւույթն ինքնին հետաքրքիր է եւ կարեւոր է այն առումով, որ բնակարանների սեփականաշնորհումից հետո Հայաստանում ստեղծվել է որոշակի վակուում՝ չկա այն կառույցը, որը պետք է զբաղվի շենքերի շահագործման եւ սպասարկման խնդիրներով: Ուստի պատահական չէ, որ հոկտեմբերի 14-ին Ստեփանավանում կազմակերպված հանդիպման ժամանակ, որին մասնակցում էին հայ-ամերիկյան ավանի բնակիչները, ՀՕՖ-ի երեւանյան գրասենյակի տնօրեն Լորենս Այվազյանը, Հայաստանի Ամերիկյան համալսարանի ներկայացուցիչ Մայքլ Քեչիջյանը, ԱՄՆ-ի Միջազգային զարգացման գործակալության ներկայացուցիչ Սքիվ Անկիանը եւ այլք, ներկա էր նաեւ Ստեփանավանի քաղաքապետը, Գերագույն խորհրդի պատգամավոր Արամ Բաբաջանյանը: Իրականացվում է փորձարարություն, եւ դրա հաջողությունից է կախված հետագայում ամբողջ Հայաստանում այն կիրառելու նպատակահարմարությունը: Բոլոր դեպքերում ավանի բնակիչները միաձայն հավանություն տվեցին ծրագրին, ինչն արդեն իսկ սկզբի համար լավ նախադրյալ է: Իսկ լիազորների ընտրությունները կկայանան առաջիկա օրերի ընթացքում:

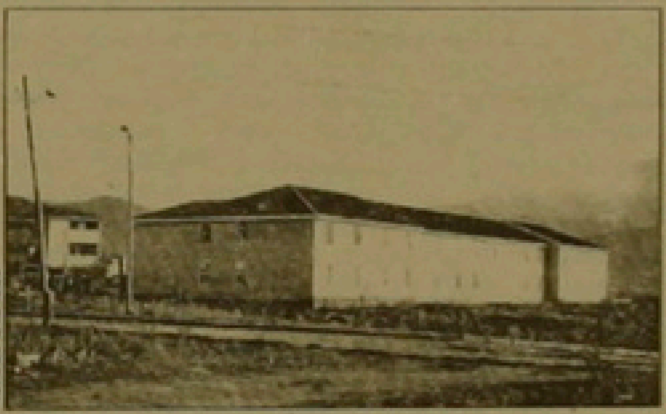

Ինչպես նշեց Ստեփանավանի քաղաքապետը, ամենադժվարը մարդկանց հոգեբանությունը փոխելն է, որովհետեւ երկար ժամանակ այդ խնդիրներով զբաղվել է պետությունը, իսկ հիմա բնակիչներն իրենք պետք է լուծեն իրենց բոլոր հարցերը: Մինչդեռ բնակիչները որպես կանոն ավելի շատ հակված են դժգոհելու, քան տալու:

Օրինակ, Ստեփանավանում բնակչության 80 տոկոսն առայժմ չի վճարել օգտագործած էլեկտրաէներգիայի արժեքը: Իսկ ստեղծվող համակարգը կկայունացնի նաեւ այդ խնդիրները:

Ի դեպ, նման ծրագիր իրականացվում է նաեւ Արեւելյան Եվրոպայում, մասնավորապես Հունգարիայում, որտեղ հաջողություններն ակնհայտ են: Ամերիկյան մասնագետներն այն կարծիքին են, թե պետք է Հայաստանում ավելացնել բնակարանային վարձը (մասնավորապես շահագործման ծախսերը), որպեսզի մարդիկ շահագրգռված լինեն սեփականացնել իրենց բնակարանները:

Մինչդեռ Հայաստանի բնակարանների սեփականաշնորհման մասին օրենքը կարծես թե չի ենթադրում, որ ինչ-որ մեկը կարող է չցանկանալ սեփականացնել իր բնակարանը, որովհետեւ այն տրվում է անհատույց: Ինչեւէ: Մարդիկ Ամերիկայից հասել են այստեղ եւ անկեղծորեն ցանկանում են օգնած լինել՝ մեզ սովորեցնելով, թե ինչպես պետք է ապրենք մեր բնակարաններում: Նախաձեռնությունը միանգամայն գովելի է, մանավանդ որ մեզանում ցանկացած ամերիկյան նորույթ ընդունվում է խանդավառությամբ: Սակայն սա մեզ համար այնքան էլ նորույթ չէ, որովհետեւ Հայաստանում վաղուց ի վեր գործում է կոոպերատիվների համակարգը՝ կոոպերատիվ շենքերն ունեն իրենց լիազորները եւ փաստորեն իրենք են լուծում իրենց հարցերը: Ո՞րն է տարբերությունը: Պարզվում է, որ տարբերություններ կան: Մասնավորապես, երբ կոոպերատիվ շենքում որեւէ մեկն իր բնակարանը վաճառելիս պարտավոր է նախապատվությունը տալ կոոպերատիվի անդամին եւ իրավունք չունի բնակարանը վաճառել առանց կոոպերատիվի ժողովի համաձայնության: Իսկ նախատեսվող համակարգում տանտերը հարյուր տոկոսով ինքն է տնօրինում իր տան ճակատագիրը:

Մի խոսքով, ծրագիրն իսկապես կարեւոր է, եւ ժամանակը ցույց կտա, թե որքանով է այն իրականանալի Հայաստանում: Իսկ առայժմ Հայաստանի Ամերիկյան համալսարանը նոյեմբերի 16-ին եւ 17-ին կազմակերպում է ուսուցում: Ծրագրի հովանավորները սովորել ցանկացողներին կապահովեն անվճար կացարանով, սննդով եւ փոխադրամիջոցներով: Անգլերենի իմացությունը պարտադիր չէ: Շտապեցեք:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

19 հոկտեմբեր 1993 թ., փոքր համերգասրահ

Ֆիլհարմոնիկ փոքր համերգասրահի տնօրինությունը, Հայաստանի Հանրապետական կուսակցությունը, «Սասուն» հայրենակցական միությունը համատեղ կազմակերպում են

«ՏԱՐՈՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ»

Բացառիկ երեկո նվիրված Տարոնական շարժման [illegible] 55-րդ տարեդարձին

Մասնակցում են
Ասմունքողներ Սիլվա Յուզբաշյանը, Կարեն Միրզոյանը, Հայաստանի հնագույն [illegible] նվագարանների «Տկզար» պետական համույթը
Գեղարվեստական ղեկավար՝ Կարեն Միրզոյան
«Զորավար Անդրանիկ» մանկական համույթ
Գեղարվեստական ղեկավար՝ Սահակ Գալոյան
Բանախոսներ՝ Մուշեղ Լալայան, Կարո Արեյան

Երեկոյի վերջում կկայանա ՀՀ Զինված ուժերի ազգային քայլերգի լավագույն ստեղծագործության՝ Հայաստանի Հանրապետական կուսակցության կողմից նախօրոք հայտարարված մրցույթի եզրափակիչ փուլը:

Մուտքը ժամը 16-ին, տոմսերը վաճառվում են փոքր համերգասրահի տոմսարկղում (Աբովյան 2), Հայաստանի Հանրապետական կուսակցության կենտրոնական գրասենյակում (Թումանյան 23):

Բոստոն

Կոնգրեսական Քենեդին շնորհակալություն է հայտնում հիվանդ երեխաներին բուժելու համար

ԱՄՆ-ի կոնգրեսական Ջոզեֆ Քենեդին շնորհակալություն է հայտնել Բոստոնի մանկական հիվանդանոցի բժիշկներին եւ անձնակազմին երկու հայ երեխաների սրտային արատների բարեհաջող բուժման համար: «Բոստոնի մանկական հիվանդանոցի բժիշկները Ժաննային եւ Կարենին կյանք ընծայեցին», ասաց կոնգրեսական Քենեդին: Ուշագրավ է, որ հիվանդանոցի հիանալի բուժանձնակազմը անմիջապես օգնության ձեռք մեկնեց երեխաներին:

Տասը տարեկան Ժաննա Խաչատրյանը եւ տասը տարեկան Կարեն Խաչատրյանը սույն թվականի հուլիսին Մեդիքլ Աութրիչ կազմակերպության հովանավորությամբ բուժման մեկնեցին Բոստոնի հանրահայտ հիվանդանոց: Օգոստոսին նրանք ենթարկվեցին սրտի վիրահատման եւ մինչեւ այս սեպտեմբերի վերջը կվերադառնան հայրենիք: Նրանց կուղեկցի Արթուր Հակոբջյանը, որը ներկայացնում է Նյու Ջերսիի Մեդիքլ Աութրիչ բուժօգնության խումբը: Մեդիքլ Աութրիչը ԱՄՆ բուժման է ուղարկել արդեն 300 երեխա:

Բոստոնի մանկական հիվանդանոցի տնօրեն Դավիթ Վայները նշեց, որ հիվանդանոցի բուժանձնակազմը չափազանց ուրախ է, որ կարողացավ օգնություն ցուցաբերել Ժաննային եւ Կարենին: Նա նույնպես նշեց կոնգրեսական Քենեդիի եւ Մեդիքլ Աութրիչի մեծ դերը երեխաների բուժման գործում: Կոնգրեսական Քենեդին որոշեց օգնել երեխաներին փետրվարին Հայաստան կատարած այցի ժամանակ: Երեխաների վիրահատումը եւ հետագա ապաքինումը բարեհաջող էր եւ հույս կա, որ նրանք կկարողանան ապրել նորմալ կյանքով:

Հրաժեշտի արարողության ժամանակ կոնգրեսական Քենեդին շնորհակալություն հայտնեց այն երեք ընտանիքներին, որ երկու ամիս հոգ տարան երեխաներին: Լսելով երեխաների մասին Ուոթըրթաունի Սուրբ Հակոբ հայկական եկեղեցուց, ընտանիքները պատրաստակամություն հայտնեցին ընդունել նրանց: Ժաննային ընդունեց Զեփյուռ Յագոլյանը Բելմոնտից, իսկ Կարենին Ջանգինյանների ընտանիքը Ուոթըրթաունից եւ Ստեփանյանների ընտանիքը Լեքսինգտոնից: ■

Ուշադրություն

«Ռեմստրոյտորգ» արտադրա-առեւտրային ֆիրման ք. Նովգորոդում աշխատանքի է հրավիրում տարբեր մասնագիտության շինարարներ ընդգրկող բրիգադներ:

Ֆիրման ապահովում է կացարանով:

Հեռ. ք. Նովգորոդում
(81600) 54352 (81600) 54357
ք. Երեւանում 391907

NICA
INVESTMENT COMPANY

«ՆԻԿԱ» ԻՆՎԵՍՏԻՑԻՈՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ԻՐ ԱՎԱՆԴԱՏՈՒՆԵՐԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԽԱՆՈՒԹ ՍՆՆԴԱՄԹԵՐՔ ՁԵՌՔ ԲԵՐԵԼՈՒ:

Շաքարավազ
Իտալական սպագետտի
Ծիրանի ջիր (պարսկական արտադրության)

Սննդամթերք ձեռք բերելու համար անհրաժեշտ է ներկայացնել անձնագիրը եւ պայմանագիրը:
Վաճառքը կատարվելու է հոկտեմբերի 15-ից 20-ը, ժամը 11-ից 18-ը:

Խանութի հասցեն Տերյան 59 (ներքնահարկ)

Բարեր

Լուծվող սուրճը, հնդկական թեյը եւ խոտանվող օրգանիզմը

Հանրապետության շուկան ողողված է արժեզրկված թղթադրամով, տարադրամով եւ ռուսական ռուբլի առնող ծախողներով, մարդ ուտող գներով եւ այդ գները հսկող ապրանքներով: Հիմնականում արտասահմանյան արտադրության, տարբեր գունավորում ու այլ՝ շլացնող խայտաբղետություն ունեցող այդ ապրանքները, մասնավորապես սննդամթերքը ախորժակ գրգռող են ու դժվարությամբ կարելի է դրանց կողքից անտարբեր անցնել: Շլացնող արտաքինն ու սկզբնական տպավորությունը կարող են նաեւ անցանկալի հետեւանքներ ունենալ: Արտասահմանյան սննդամթերքը ներկրվում է հիմնականում Ռուսաստանից: եւ մինչդեռ մեզ մոտ ոչ մի հսկողություն չկա դրա վրա, Ռուսաստանում գոնե նման քայլեր անում են: Այս առումով հետաքրքիր եւ ուսանելի է «Իզվեստիա» թերթի «Նորից մթերքներ... նորից վատ» հրապարակումը, որը ներկայացնում է այն արտասահմանյան ապրանքները, որոնց խոշոր խմբաքանակները վերջերս խոտանվել են «Սոյուզ էքսպերտիզա» արտաքին տնտեսական անկախ միավորման եւ Ռուսաստանի «Ռոստեստմոսկվի» գլխամասային ձեռնարկության փորձագետների կողմից: Ահա այդ ապրանքները

1. Կակաո-կարագ, Գանայի արտադրության, ներմուծված է Գերմանիայից:

Փորձագետները պարզել են, որ այս մթերքը չի համապատասխանում նմանատիպ մթերքներին ներկայացվող պահանջներին: Այն ոչ միայն անբնական համ ու հոտ ունի, այլեւ գույնը բաց մոխրագույն է:

2. Թեյ սեւ, Mahtuha tea, արտադրողը եւ մատակարարողը անգլիական Gold Crown Foods LTD ֆիրման է:

Թեյը փաթեթավորված է 125 գրամանոց ստվարաթղթե տուփերում: Այն չի համապատասխանում պետստանդարտի պահանջներին կոպուկների եւ նորմայից 12 անգամ ավելի թեփի ու փշրանքների պարունակության պատճառով:

3. Կիտրոնի կոնցենտրացված հյութ «Լեմոնա», մատակարարողը Vinsent Mallahnahr El Kalb ֆիրման է Լիբանանից:

Բաց-կանաչավուն պղտոր հեղուկ է: Հյութը ցածորակ է, անբնական, կսկծալի համով: Փորձագետները պարզել են նաեւ, որ նրանում ֆորմալդեհիդը 2 անգամ գերազանցում է նորման: Հյութը լցված է պլաստմասսայե տարաների մեջ:

4. Օղի IOMMA 40 տոկոս, մատակարարողը «Ֆրգոպոլիս» ձեռնարկությունն է Սլովակիայից:

Ըստ փորձագետների, այն ցածորակ է, թնդությունը իջեցված է 0,3-4,1 տոկոսով: Ալդեհիդների պարունակությունը նրանում 20 անգամ գերազանցում է թույլատրելի նորման, իսկ սիվուխայի (հացօղու) յուղերինը՝ 280 անգամ:

5. Լուծվող սուրճ Vitakava, մատակարարողը Չեխիայի Պարդուբիցե քաղաքի թիվ 3 գործարանն է:

Համաձայն փորձագետների, բացակայում է կոֆեինը, իջեցված է մոխրանյութի քանակությունը: Համն ու հոտը չեն համապատասխանում բնական լուծվող սուրճի համին ու հոտին:

6. Շոկոլադ Ekd, Թուրքիայի արտադրության:

Սրա բաղադրության մեջ հայտնաբերված են միկրոօրգանիզմներ, որոնք կարող են աղիքային հիվանդությունների պատճառ դառնալ:

7. Թեյ սեւ, Shika Chat, հնդկական արտադրության 500 գ. ստվարաթղթե տուփերում փաթեթավորված թեյը չի համապատասխանում պետստանդարտին կոպուկների առկայության պատճառով:

Փորձագետների կողմից ստուգված ու խոտանված ապրանքների այս ցանկի հրապարակումը «Իզվեստիայում» չի նշանակում, թե մնացած բոլոր ապրանքները օրգանիզմի եւ պետստանդարտի պահանջներին համապատասխան են: Իսկ մեր հանրապետությունում նման անհամապատասխանության պահանջներ կարելի է շատ մթերքների ներկայացնել՝ սկսած փողոցներում ու խանութներում վաճառվող պանրից վերջացրած հանապազօրյա հացով եւ օղու տեսակներով:

Առայժմ դրանք խոտանվելու փոխարեն խոտանում են մարդկանց օրգանիզմները:

Գ. Ն.

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՎԵՐԺԱԿԱՆ ՀԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՉԿԱՆ

Լոնդոնում հրատարակվող Իրանի ընդդիմության «Քեյհան» թերթում տպագրված այս հոդվածում շոշափվում են համաշխարհային տնտեսության զարգացման ընթացքն ու հիմնահարցերը, ցույց են տրված տնտեսության բեւեռների տեղաշարժերը: Կարծում ենք, հոդվածը կհետաքրքրի ընթերցողին, չնայած եզրակացությունների միանշանակությանը:

Ժան Ժակ Ռուսոն ժամանակին գրել է. «Եթե փլուզվել են Սպարտան եւ Հռոմը, այդ ո՞ր կայսրությունը կարող է հավերժության հույսեր փայփայել»: Պատմությունը ուժերի վերելքի եւ նրանց անկման վկան է: Վերջին 80 տարիների ընթացքում երեք խոշոր՝ Օսմանյան, Ավստրո-հունգարական եւ Խորհրդային կայսրությունները, որոնց համբավն անգամ սարսափ էր պատճառում աշխարհի մարդկանց, դադարեցին գոյություն ունենալ: Նույն ճակատագրին արժանացան նաեւ գաղութատիրական մեծ կայսրությունները՝ Ֆրանսիան եւ Անգլիան, որոնց հսկայական տարածքների մոխիրների վրա հառնեցին տասնյակից ավելի նոր երկրներ: Իրանում եւ նրա հարեւան տարածքներում «ծովահենի» (Անգլիայի նավատորմի խորհրդանիշը) եւ «փղի» (Ռուսաստանի ցամաքային ուժերի խորհրդանիշը) միջեւ մարտերը 19-րդ դարի վերջին եւ 20-րդ դարի սկզբներին բազում փոփոխությունների հիմք հանդիսացան: Այս առճակատման ընթացքում, որը պատմաբանները «մեծ խաղ» են անվանում, Անգլիան Հնդկաստանը պաշտպանելու նպատակով կենտրոնական եւ հարավարեւմտյան Ասիայի լայնածավալ մի տարածքում կանգնել էր Ռուսաստանի դիմաց: Այսօր «ծովահենը» հետ է քաշվել Լա Մանշի ափերը, իսկ «փիղը» զարմանալի արկածների բովով անցնելուց հետո ընչահեղծ է լինում:

Տնտեսական ոլորտում էլ բախտը միշտ մեկին չի ժպտում: Վերջին տարիներին նյութական հարստություններ ուռճող կենտրոնների տեղափոխության երեւույթը երկրից երկիր, մայրցամաքից մայրցամաք տնտեսական գրականության ամենաշահույթ քննարկումների առարկան է: Ըստ որոշ տնտեսական հետազոտողների, անցյալ մի քանի դարերի ընթացքում տնտեսական աշխուժությունն աստիճանաբար Միջերկրական ծովի ավազանից տեղափոխվել է Ատլանտյան օվկիանոսի ավազան: Իսկ այսօր, Ճապոնիայի եւ այդ ավազանի նոր արդյունաբերական երկրների տնտեսական կտրուկ վերելքը այդ կենտրոնը տեղափոխում է դեպի Խաղաղ օվկիանոսի ավազան: Այս տեսակետի ճիշտ կամ սխալ լինելու վերաբերյալ շատ է գրվում եւ ասվում: Սակայն ո՞վ կարող է կասկածել ուժի անկայունության երեւույթին ինչպես քաղաքական, այնպես էլ տնտեսական ոլորտում: Անցյալ երեք դարերի տնտեսության պատմությունը դրա լավագույն ապացույցն է: 18-րդ դարի սկզբներին համաշխարհային հզոր տնտեսության առաջին նշանները երեւան եկան այն ժամանակվա Միացյալ Նահանգների Ֆեդերատիվ Հանրապետությունում (այժմ Հոլանդիայում): Ֆրանսիացի Ֆերնանդ Բրոդելն այդ երեւույթն անվանեց «աշխարհատնտեսություն» (Economic Monde), որը քաղաքական-տնտեսական մեկ միավորին հզոր դեր է հատկացնում միջազգային առեւտրական փոխհարաբերությունների մեջ:

Առաջին արդյունաբերական հեղափոխության վերելքի ընթացքում այդ բեւեռն աստիճանաբար Հոլանդիայից անցավ Բրիտանիային: Բրիտանիայի առասպելական հզորությունը թագուհի Վիկտորիայի իշխանության օրոք ծնունդ էր այն դարաշրջանի, երբ Բրիտանիան հայտնի էր որպես «աշխարհի գործարան» եւ առեւտրական նավերը «ծովահենի» հովանու տակ աշխարհի չորս ծայրերից հումք էին տեղափոխում Բրիտանիա, այնուհետեւ բրիտանական ապրանքներով շարժվում դեպի հեռու եւ մոտիկ երկրներ, ներթափանցելով նրանց սահմաններից ներս: Քաղցր լեզվով կամ էլ թնդանոթի հարվածով «Մանչեսթրերի» գաղափարախոսությունն անցնում էր ծովերի վրայով: Անգլիական լիրան (ֆունտ ստեռլինգ) ոսկու արժեք ուներ: «Պատրաստված է Անգլիայում» պիտակը հմայում էր մարդկանց: Այնուհանդերձ, 20-րդ դարի սկզբում Անգլիայի տնտեսական հզորությունը նոր մրցակիցներ ունեցավ: Ադամ Սմիթի եւ Դեյվիդ Ռիկարդոյի երկիրը, որն ազատ մրցակցության եւ բաց դռների գաղափարը քարոզում էր ամբողջ աշխարհով մեկ, ի հայտ եկած արդյունաբերական նոր հզորությունների դիմաց, հատկապես Գերմանիայում եւ ԱՄՆ-ում, այն աստիճան կորցրեց հավասարակշռությունը, որ տուրք տալով հովանավորության քաղաքականությանը, դռները փակեց արտասահմանյան ապրանքների համար:

Հենց այդ ժամանակ էլ Բրիտանիայի հզոր արդյունաբերության հիմերը խարխլվեցին: Եւ իր տիրակալ դիրքն «աշխարհատնտեսության» ընդլայնվող ցանցում աստիճանաբար ավելի ուժեղ նոր բեւեռին՝ Ատլանտյան օվկիանոսի մյուս ափին զիջեց: Այս նոր հզորությունը պետք է թողներ անցյալի մեկուսացվածությունը, որպես մարտնչող ու անդիմադրելի ուժ ղեկավարեր աշխարհը:

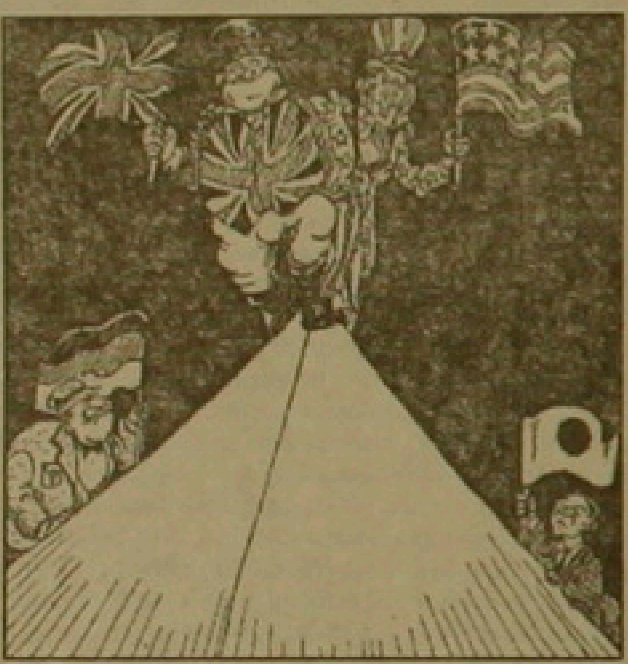

Երկրորդ աշխարհամարտից մնացած ավերակների վրա ԱՄՆ-ի տնտեսությունը հանդես էր գալիս որպես անզուգական հեծյալ, քանի որ Գերմանիայի եւ Ճապոնիայի արդյունաբերական ուժից գրեթե բան չէր մնացել: Իսկ ԽՍՀՄ-ը ԱՄՆ-ի մրցակցի հավակնություն ուներ միայն ռազմարդյունաբերության բնագավառում: Եվրոպայի վաղեմի հզոր տերությունները, հատկապես Անգլիան եւ Ֆրանսիան Երկրորդ աշխարհամարտի ահավոր ռազմադաշտում հյուծվել էին, իսկ մնացած ուժի մի մասն էլ պետք է վատնեին գաղութներում ազատագրական շարժումների դեմ պայքարում: Նման պայմաններում ԱՄՆ-ն միջազգային տնտեսական համակարգի վերակառուցումը սկսեց իր ճաշակին եւ շահերին համապատասխան: Համաշխարհային երեք հզոր տնտեսական կազմակերպությունները՝ Միջազգային վալյուտային հիմնադրամը, Համաշխարհային բանկը եւ Gatt-ը (Ընդհանուր համաձայնագիր սակագների եւ առեւտրի վերաբերյալ), որպես ԱՄՆ կամքի ծնունդ, հիմնադրվել են Երկրորդ համաշխարհային պատերազմից հետո համաշխարհային ֆինանսական եւ առեւտրական հարցերը կարգավորելու նպատակով: Այնուհետեւ Մարշալի ծրագիրն իրականացվեց Եվրոպայի տնտեսության վերակառուցման եւ կոմունիզմի առաջխաղացումն արգելակելու համար, ԱՄՆ-ի անվտանգությունն ապահովելու նպատակով: ԱՄՆ աշխարհակալ տնտեսությունը մրցակից չուներ, սակայն...

ԱՄՆ անկման «տեսությունը» մի քանի տարի է, ինչ ԱՄՆ-ի գիտական եւ մասնավոր շրջանակների ուշադրության կենտրոնում է: 1987 թ. Պոլ Քենեդիի հայտնի «Մեծ ուժերի բարձրացումը եւ վայրէջքը» գրքի հրատարակումից հետո առավել մեծ ուշադրություն է դարձվում այդ հարցին: Պոլ Քենեդին ԱՄՆ տնտեսական կարողության թուլացումը բացատրելու նպատակով հենվել է մի քանի պարզ ցուցանիշների վրա: Այսպես, 1945 թ. աշխարհի համախառն արտադրության 50 տոկոսը ԱՄՆ-ին էր բաժին ընկնում, իսկ 1960 թ. իջել էր 42 տոկոսի եւ 1980-ին 31 տոկոսի: Դրան գումարած այսօր աշխատանքի արդյունավետության տոկոսն ավելի ցածր է, քան աշխարհի այլ երկրներում: Ամերիկացի բանվորի աշխատանքը կորցրել է իր նախկին արդյունավետությունը: Խնայողությունների եւ կապիտալ ներդրումների տոկոսը նույնպես իջել է, բյուջեի ճեղքվածքը եւ առեւտրական վճարումների բալանսը առասպելական թվերի է հասել: Իսկ «անկման» քննադատները գտնում են, որ ԱՄՆ-ը շարունակում է մնալ որպես անմրցակից ուժ, քանի որ այդ երկիրը միակ հնարավոր «զարգացման» մոդելն է առաջարկել եւ առաջարկում է ամբողջ աշխարհին: Եւ հենվելով իր տնտեսական ու ռազմական հզորության վրա, կարող է այն պարտադրել երկիր մոլորակի ամենահեռավոր անկյուններին: Այստեղ մենք քննարկման առարկա չենք դարձնում ԱՄՆ-ի «անկման» տեսության ճիշտ կամ սխալ լինելու հարցը: Այնուամենայնիվ, այսօր կասկածից վեր է, որ ԱՄՆ տնտեսական կայսրությունն այլեւս Երկրորդ համաշխարհայինից հետո առաջին տասնամյակների տիրակալ դիրքը չունի: Թվում է, թե 18-րդ դարում «աշխարհատնտեսության» լույս աշխարհ գալուց ի վեր առաջին անգամ լինելով տնտեսական աշխուժությունը մեկ առանցքի (Հոլանդիա, Անգլիա, ԱՄՆ) շուրջ չի կազմավորվում: Եվրոպական տնտեսական ընկերակցությունը, հակառակ եղած բանավեճերի, միավորվելու միտում ունի: Ճապոնիայի կայծակնային վերելքը աշխարհի տնտեսական բոլոր հաշվարկները տակնուվրա է արել: Այսօր տնտեսական հզորությունների նոր հարաբերությունների ձեւավորումը կատարվում է երեք բեւեռների՝ Հյուսիսային Ամերիկայի, Եվրոպայի եւ արդյունաբերական Ասիայի հիման վրա: Տեխնոլոգիայի, կապիտալի, ապրանքների եւ ծառայությունների զգալի մասը այս եռանկյան ներսում է: Սակայն այս երեւույթը եւս, մեր ժամանակների բազում երեւույթների նման, փոփոխվում է: Գալիք տարիներին արդյունաբերական նոր հսկաներ են ասպարեզ իջնելու: Ռուսաստանը, Արեւելյան եւ Կենտրոնական Եվրոպան համաշխարհային տնտեսական որոնումներում ի՞նչ դեր են ունենալու: Իսկ երբ Չինաստանի զարգացման այժմյան թափը երկու տարի շարունակվի, երբ Հնդկաստանը մեջքը ուղղի... Այնուամենայնիվ, այս իրարանցումների, գործողությունների ու հակազդեցությունների ոլորտում անկասկած որոշ ազգեր քարավանից հետ են մնալու: «Ծայրամասային» լինելու սպառնալիքի տակ են գտնվում մոլորակի հարյուրավոր միլիոն մարդիկ: Ոչ մի ուժ հավերժական չէ, բայց եւ այնպես թույլերը «մեծերի» տեղը չեն գրավելու: Դա հնարավոր է միայն այն դեպքում, երբ թույլերը ձեռք բերեն «մեծության արժանիքներ»:

«Քեյհան», Լոնդոն, 16 սեպտեմբեր 1993

«ԱՐԱՄ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ» համերգասրահ

Հոկտեմբերի 17-ին եզրափակիչ համերգն է «Ռախմանինովի երաժշտության օրեր» փառատոնի, որ անց է կացնում Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը ռուս մեծանուն կոմպոզիտոր եւ դաշնակահար Սերգեյ Վասիլեւիչ Ռախմանինովի մահվան 50-ամյակի կապակցությամբ:

Այդ օրը Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի ելույթը կղեկավարի երիտասարդ հեռանկարային երաժիշտ, Երեւանի կոնսերվատորիայի ասպիրանտ Միքայել Ավետիսյանը: Ծրագրում տեղ են գտել Ռախմանինովի վերջին ստեղծագործությունը՝ ողբերգական դիպվածներով հարուստ «Սիմֆոնիկ պարեր» սյուիտը, Դաշնամուրային թիվ 1 կոնցերտը (մենակատար Սուրեն Վարդանյան):

Համերգի սկիզբը՝ ժ. 14-ին: Տոմսերը վաճառվում են:

Հոկտեմբերի 18-ին կկայանա կոնցերտների երեկո [illegible] երաժիշտների կատարմամբ: Ելույթ կունենա Երեւանի սիմֆոնիկ նվագախումբը Գեւորգ Մուրադյանի ղեկավարությամբ: Մենակատարներ՝ Անի Կոտիկյան, Ռուբեն Կոսեմյան (ջութակ), Լեւոն Ասատրյան (թավջութակ):

Սկիզբը՝ ժ. 16-ին:
Տոմսերը վաճառվում են:

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի նախագահության հայտարարությունը

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհուրդը կոչ է արել մեր հայրենակիցներին, բոլոր սփյուռքահայ կազմակերպություններին իրենց մասնակցությունը բերել «Ձմեռ 93/94» առաջնահերթ ծրագրին, ապահովելու համար Հայաստանի բնակարանների, դպրոցների եւ հիվանդանոցների ջեռուցումը, հացի գործարանների եւ ջրամատակարարման կայանների անխափան աշխատանքը:

Ցուցաբերելով մեծ հայրենասիրություն, խնդրի կարեւորության գիտակցում, ԱՄՆ UAF կազմակերպությունը որոշել է Հիմնադրամի հետ համատեղ իր մասնակցությունը բերել «Ձմեռ» ծրագրին: Պայմանավորվածության համաձայն, UAF-ի անդամ LINCY հաստատությունը պիտի եռապատկի «Ձմեռ» ծրագրի համար Հիմնադրամի հավաքած գումարները եւ մասնակցի վառելանյութի գնման եւ փոխադրության բոլոր աշխատանքներին:

Մենք ծրագրում ենք սփյուռքում Հիմնադրամի կառույցների միջոցով գալիք մի քանի շաբաթներում մինչեւ 7 միլիոն դոլլար հավաքագրել, որը եռապատկվելով դառնալու է 21 միլիոն դոլլար:

«Հիմնադրամի» հոգաբարձուների խորհրդի նախագահությունը, բարձր գնահատելով UAF-ի վարչության ազգային գիտակցության գործնական դրսեւորումը, իր պարտքն է համարում եւս մեկ անգամ հավաստիացնել մեր հայրենակիցներին, որ ծրագրի իրականացման ամբողջ ընթացքը կատարվելու է Հիմնադրամի անմիջական վերահսկողության ներքո:

Մենք կրկին կոչ ենք անում մեր ժողովրդին ի սփյուռս աշխարհի իրենց դրամական հանգանակումները ուղարկել «Հայաստան» Հիմնադրամի տեղական կամ կենտրոնական հաշիվներին առնվազն մինչեւ նոյեմբերի 15-ը, որպեսզի կարողանանք անհրաժեշտ վառելանյութի եւ էներգիայի այլ աղբյուրների ձեռք բերումը կատարել ժամանակին եւ ապահովել Հայաստանի բնակչության ձմեռային կարիքները:

Վստահ ենք, ազգովին դուրս կգանք այս փորձությունից՝ մեր միասնականությամբ եւս մեկ անգամ կփաստենք հայ ժողովրդի վճռականությունը՝ հաստատակամորեն կայացնել Հայոց Անկախ Պետականությունը:

Շվեյցարական կյանքի մասին պատկերացում կազմելու համար փորձենք տեսնել շվեյցարական սովորական ընտանիքի կենցաղը: Նման ընտանիքի կերակրողը, որպես կանոն, որակավորում ունեցող բանվոր է, տեխնիկ, ինժեներ, մի խոսքով, միջին կարգի աշխատող: Մայրն զբաղվում է երեխաների դաստիարակությամբ, տնային հոգսերով: Սա եղել եւ մնում է կնոջ հիմնական գործը շվեյցարական հասարակության մեջ: Հասարակությունը նրան հարգանքով է վերաբերվում:

Դժվար չէ նկատել, որ աշխատավարձի գրեթե կեսն սպառվում է մթերային եւ պարտադիր ծախսերը հոգալիս: Շվեյցարական չափանիշներով ամենահամեստ բնակարանն անգամ շատ թանկ է նստում, այն պետք է ունենա մեծ հյուրասենյակ՝ մեկուսի ճաշասենյակով, ծնողների ննջարանով եւ երեխաների առանձին սենյակներով:

Հարկերը, որոնք ամսական ծախսերի երկրորդ զգալի մասն են կազմում, շոշափելիորեն [illegible] են շվեյցարացու

Շվեյցարական ընտանիքը գոհ է իր կյանքից եւ հայրենիքից

Շվեյցարիայի մասին խոսվում է որպես հարուստ եւ ծաղկուն երկրի: Բայց շատ քչերին է հայտնի, որ դարասկզբին այն բավական աղքատ էր, եւ շատ շվեյցարացիներ մեկնում էին օտար երկրներ՝ լավ աշխատանք գտնելու: Միայն Երկրորդ համաշխարհայինից հետո սկսեց գործուն կերպով զարգանալ արդյունաբերությունը (հաստոցաշինություն, դեղագործություն, էլեկտրասարքավորումների, ժամացույցների արտադրություն), որը վերջին հաշվով որոշում է երկրի մասնագիտացումը եւ բարձր կենսամակարդակը:

Երեխաները մանկապարտեզ 5 տարեկանից են գնում եւ օրական 2 ժամով: Բացառիկ դեպքերում, երբ կինն ստիպված է կամ ուզում է աշխատել ամբողջ օրը, երեխան հաճախում է մասնավոր մսուր կամ մանկապարտեզ, դրանք աշխատում են ամբողջ օրը:

Նման ընտանիքի եկամուտը ամսական 4980 ֆրանկ է: Շվեյցարիայում ծառայողը վճարվում է ամիսը մեկ՝ 5 տոկոսը թողնելով կենսաթոշակային դրամարկղին: Մնացած պահումները նա կատարում է իր կամքով: Շվեյցարացու մտքով անգամ չի անցնում, որ որեւէ մեկը, թեկուզ «միայն հաշվապահությունը» կարող է իրեն իրավունք վերապահել իմանալու նրա հարկային վճարումների, կամ, ասենք, ալիմենտի չափը. դա արդեն նշանակում է խառնվել նրա անձնական գործերին կամ սահմանափակել ազատությունը:

Աշխատավարձի (4980 ֆրանկ) 47.8 տոկոսը ծախսվում է ամսական մշտական վճարումների վրա (բնակարանի, էլեկտրականության, հեռախոսի, ռադիոհեռուստացույցի, ունեցվածքի ապահովագրման եւ երաշխավորման, զանազան հարկերի, թերթ-ամսագրերի):

Տրանսպորտային վճարումները կազմում են աշխատավարձի 3, գրպանի փողը 6 տոկոսը: Մնացած դրամն հատկացվում է հագուստ, սպիտակեղեն, կոշիկներ գնելու, բժշկական ծառայություններին դիմելու (բժիշկ, ատամնաբույժ, դեղատուն), նվերներ գնելու, ազատ ժամանակն անցկացնելու համար:

քաղաքացիական հասունությունը: Դրանք գանձվում են 3 ձեւով. ֆեդերալ (պետական), կանտոնային եւ համայնական:

Բժշկական ապահովագրումն ընտանիքի բոլոր անդամների համար է. հիվանդության դեպքում հատուցվում է բժշկական հաշիվների եւ դեղորայքի ծախսի մոտ 90 տոկոսը:

Ամեն շվեյցարացի ընտանիք չի կարող իրեն թույլ տալ ամեն օր միս ուտել. օրական 500 գրամանոց կտորն ամբողջովին կխժռի սննդի համար նախատեսված ամսական փողը:

Բայց շվեյցարացի կինը բավական տնտեսող է եւ գործնական: Նա միշտ կարողանում է մսամթերքի պակասը հատուցել ձկով, թռչնի մսով, զանազան մրգերով ու բանջարեղենով, հացամթերքներով: Արդյունքում՝ շվեյցարացիները վաղուց մոռացել են, թե ինչ ասել է ավիտամինոզ:

Շվեյցարացին ապրում է սպառողական զամբյուղի 1993 թ. սահմանված շրջանակներում՝ ճիշտ ծայրը ծայրին: Դժվար է այստեղ գտնել մի ընտանիք, որը տնտեսում է սնունդը, սահմանափակում ընկերների հետ շփումը, հրաժարվում ուսումից, թատրոն, թանգարան եւ այլ վայրեր հաճախելուց՝ հօգուտ, ասենք, մեքենա գնելու:

Շվեյցարացիները մեծ հայրենասերներ են. նրանք գոհ են իրենց կյանքից եւ սիրում են իրենց երկիրը: Ինչպես, սիրելու առիթ կա:

ՆԻՆԱ ԲՐՈՒԴԵՐԸ
23 սեպտեմբեր 1993, «Շվեյցարական լրատու»

digitised by A.R.A.R.@

Տնտեսություն

ՉԱՐԳԱՑՄԱՆ ՏԱՐԲԵՐԱԿՆԵՐՆ ՈՒ ՎՏԱՆԳԱՎՈՐ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Ի՞նչ միջոցառումներ են ձեռնարկվում մեր ֆինանսական համակարգի ահագնացող քայքայումը կանխելու, ներքին շուկան պաշտպանելու համար, դեպքերի զարգացման ինչպիսի՞ հնարավոր տարբերակներ են սպասում մեզ առաջիկայում, ի՞նչ վիճակում է արժեզրկման այս վերջին ավերիչ հարձակումից հանրապետության ազգաբնակչության անապահով խավերին պաշտպանելու հարցը: Այս մասին է մեր զրույցը ՀՀ ԳԽ ֆինանսավարկային եւ բյուջետային հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ ՏԻԳՐԱՆ ՍԱՐԳՍՅԱՆԻ հետ:

— Պրն. Սարգսյան, դեպքերի հետագա զարգացման ինչպիսի տարբերակներ են կանխատեսվում կամ մշակվում:

— Գերակշռող կարծիքը ռուբլու գոտում մնալն է: Կլինի՞ Հայաստանը ռուբլու գոտու մեջ՝ ավելի շատ կախված է Ռուսաստանի դիրքորոշումից, քանի որ մենք մինչեւ այսօր պատրաստակամություն ենք հայտնել, ստորագրել եւ արդեն վավերացրել բոլոր պայմանագրերը, որոնք առաջարկվել են: Իսկ Ռուսաստանը ձգձգում է: Երրորդ ամիսն է շարունակվում են բանակցությունները, հավաստիացումներ ենք ստանում, որ մեկ-երկու շաբաթում հարցը լուծում կստանա, բայց առայժմ լոկ հավաստիացումներ:

— Գուցե դա հարկ է կապել Ռուսաստանի ներքին քաղաքական իրավիճակի սրման հետ:

— Անշուշտ:

— Եթե դա լինի գերակշռող պատճառը, կարելի է հուսալ, որ խաղաղեցման միտումների հետ Հայաստանին առնչվող հարցերը կշարժվեն մեռյալ կետից:

— Ռուսաստանում կան տարբեր մոդելների կողմնակիցներ, որոնք իշխանությունում բարձր պաշտոններ են զբաղեցնում: Մի մոդելը հարաբերությունների քաղաքակիրթ մոդելն է, որը թույլ է տալիս պահպանել Ռուսաստանի տնտեսական եւ քաղաքական շահերը: Այն նախատեսում է վալյուտային համակարգի ստեղծում, որը թույլ կտա այդ հանրապետությունների ազգային դրամների կուրսերի կարգավորման մեխանիզմներ կիրառել բազմակողմանի համաձայնագրերի միջոցով եւ միասնական տնտեսական տարածք գոյացնել: Բայց այդ միասնական տնտեսական տարածքի ամեն մի սուբյեկտ ազատ է այնպես, ինչպես աշխատում է: Ոչ մի պետություն այսուհետեւ թույլ չի տա, որ ինչ-որ մեկն ապրի իր հաշվին: Երկրորդ մոտեցման կողմնակիցները գտնում են, որ միասնական ռուբլին եւ այն տարածքը, որտեղ նա շրջանառության մեջ է գտնվելու, Ռուսաստանի շահերի տարածքն է լինելու: Այս մոդելների տարբերությունները էական են, եւ Ռուսաստանի կառավարության ներսում, Կենտրոնական բանկում այդ բանալիները շարունակվում են, քանի որ ամեն անգամ բանակցությունների ժամանակ համաձայնագրերի եւ մեխանիզմների նոր տարբերակներ են առաջարկվում:

— Եթե լավագույնը այսօր, մեր պարագայում նոր տիպի ռուբլու գոտու մեջ մնալն է, դա ամենեւին չի նշանակում, որ օրակարգից հանվում է մեր սեփական դրամի հարցը: Որքան ինձ հայտնի է, այս առնչությամբ Հայաստանի վերին օղակներում քննարկվում են երկու փաթեթ, մեկը՝ ազգային դրամի մասին, մյուսը՝ ժամանակավոր վճարման միջոցի:

— Մինչեւ փաթեթներին անցնելը մատնանշեմ խնդրի լուծման երկու հնարավոր տարբերակ: Առաջինն այն է, որ մոտակա երկու ամիսների ընթացքում Հայաստանն իր ունեցած հին դրամը փոխանակում է նոր, ռուսական ռուբլով: Սա նշանակում է, որ ազգային դրամի հարցը տվյալ դեպքում դուրս է գալիս, այսինքն, մենք շրջանառության մեջ չենք մտցնում ազգային դրամ կամ վճարման այլ միջոցներ: Մյուս տարբերակն այն է, որ Ռուսաստանը ասում է, թե մինչեւ ձեզ ռուսական ռուբլիներ տալը որոշակի ժամանակահատվածում պետք է ձեր դրամը մտցնեք, որից հետո էլ պետք է կարողանաք մեր պահանջներին համապատասխան նորմատիվներին հասնել, ձեր ֆինանսական շուկան պետք է հասնի դրան, նոր միայն մտնի նոր ռուբլու գոտու մեջ: Կա նաեւ երրորդ տարբերակը, երբ Ռուսաստանը կարող է ասել, որ դեռեւս ձեր դրամով առաջնորդվեք, մինչեւ տեսնենք, թե տնտեսական եւ քաղաքական իրադարձություններն ինչպես են զարգանում:

— Պե՞տք է այստեղից եզրակացնել, որ իշխանության, կառավարության համապատասխան մարմիններում արագացված աշխատանքներ են տարվում այս ուղղություններով:

— Աշխատանքներն այսօր գնում են բոլոր տարբերակներով, որովհետեւ վերջնական վճիռը կախված է այն բանից, թե ինչպես կավարտվեն բանակցությունները Մոսկվայում: Ըստ վարչապետի դիրքորոշման, դա մեկ-երկու շաբաթվա խնդիր է: Ինչ վերաբերում է հիշատակված փաթեթներին, ապա ազգային դրամը շրջանառության մեջ դնելու համար պետք է իրականացնել որոշակի միջոցառումներ: Փաթեթի մեջ այն որոշումներն են, որոնք կոչված են կարգավորելու բանկային համակարգի գործունեությունը, դրամաշրջանառությունը, Կենտրոնական բանկ-կառավարություն, Կենտրոնական բանկ-առեւտրային բանկեր, Կենտրոնական բանկ-առեւտրային կազմակերպություններ հարաբերությունները: Մի խոսքով, նորմատիվային փաստաթղթեր են, որտեղ մենք հեծանիվ չենք հորինել եւ առաջնորդվել ենք միջազգային պրակտիկայում գոյություն ունեցող փորձով, փաթեթներով: Նույնը ժամանակավոր վճարման միջոցների առնչությամբ, այս անգամ կիրառելով նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների հարուստ փորձը, որը թույլ է տալիս հաշվի առնել նրանց բացթողումներն ու սխալները:

— Ես չեմ ուզում մեղավոր կամ անմեղ պատասխանատու փնտրել, այնուամենայնիվ...

— Մեզ մոտ բացթողումները բավականին լուրջ են: Գերագույն խորհրդի բացթողումները ուշացնում են օրենսդրական ակտերի ընդունումը, որի հետեւանքով բացակայում է իրավական դաշտը, որը հնարավորություն կտա կազմակերպել ֆինանսական շուկան: Գործադիր իշխանության բացթողումներն այն են, որ ֆինանսական քաղաքականության մեջ լուրջ թերություններ են տեղ գտել, որ նրանք ժամանակին չեն պատրաստում համապատասխան նորմատիվային փաստաթղթեր եւ չեն ներկայացնում միջոցառումների ծրագիր:

Երրորդ պատասխանատուն Կենտրոնական բանկն է, որը օրենքով է պատասխանատվություն կրում դրամաշրջանառության կարգավորման համար: Կենտրոնական բանկն ուղղակի անգործության է մատնված այս 2-3 տարվա ընթացքում:

— Արդյոք կանխամտածվածություն չկա՞ նման քաղաքականության մեջ:

— Գիտեք... Մաֆիա էլ կա, մարդիկ էլ, որոնք շահագրգռված են, որ այդպիսի իրավիճակ լինի...

— Չէ՞ որ հին ռուբլու ամեն օրը Հայաստանում հսկայական վնասներ է բերում հանրապետությանը:

— Դրանք միլիարդների հասնող կորուստներ են:

— Երբ կարող էինք կողավորել, նշագրել հին ռուբլիները, մեր օրինական վճարամիջոցները, ինչո՞ւ ժամանակ կորցրինք, հին ռուբլիներ, հետո էլ նոր արժեզրկում բերեցինք Հայաստան:

— Համաձայն եմ: Հիմնական հիվանդությունը, որ տարածված է մեզանում, համարում եմ պատասխանատվությունից, որոշումներ ընդունելուց խուսափելը, պատասխանատվությունը Ռուսաստանի վրա գցելը: Վախենում ենք վճռական գործողություններից:

— Կարո՞ղ եք, նշելով կամ չնշելով մեր ներքին շուկան պաշտպանելուն ուղղված միջոցառումները, հավաստիացնել մեր ընթերցողներին, որ դրանք կպաշտպանեն մեր ներքին շուկան: Գուցե այնքան դրամ է ներխուժել, որ այլեւս վերջ, էլ չտպենք, կամ մեր շուկայի հնարավորություններն են սպառվել:

— Ես հավաստիացումներ չեմ կարող տալ, բայց այս հարցերի լուծումը անմիջականորեն կախված է վճիռ կայացնելու քաղաքական համարձակությունից: Եւ այդ միջոցառումների ծրագրերը, որոնք մշակվում են, միեւնույն է, մնում են թղթի վրա, չեն իրականանում, որովհետեւ դրանց իրականացման համար պատասխանատու տարբեր մարդիկ տարբեր պատճառներով խուսափում են վճռական քայլեր իրականացնելուց: Դա ամենասարսափելին է, որովհետեւ հանրապետությունը այդ վիճակից կարող է դուրս գալ միայն կտրուկ, վճռական քայլերի շնորհիվ:

— Ի՞նչ է նշանակում համաձայնեցված ֆինանսավարկային քաղաքականություն վարել, արդյոք ա՞յն, որ ժամանակի որոշակի հատվածում պիտի հետեւենք կամ ենթարկվենք խաղի այն կանոններին, որը կառաջարկի մեզ Ռուսաստանը:

— Դա շատ վտանգավոր միտում է, որ նկատվում է վերջերս: Դա 100 տոկոսով տրվելու միտումն է, որից հետո վերանում ես որպես քաղաքական սուբյեկտ, եւ հետո ոչ ոք այլեւս հաշվի չի նստում: Ցավոք սրտի, այդ վտանգավոր հիվանդությունը մեզանում գնալով զարգանում է: Դա բացի քաղաքականից ունի նաեւ հոգեբանական բացատրություն:

— Կապված նաեւ դրամաշրջանառության հետ, մեր ազգային դրամի ճակատագրի, որը մտցնելուն պես պիտի ենթարկվի արժեզրկման: Բայց չէ՞ որ մեր այսօրվա շրջանառու դրամն էլ օր-օրի ենթարկվում է արժեզրկման, որը զսպելու միջոցառումների արդյունավետությունը միայն մեզանից չէ կախված:

— Եւ ամենավտանգավորն այն է, որ մենք վերջիվերջո պարտադրված ենք լինելու սեփական դրամին անցնել: Իսկ պարտադրվածի դեպքում միշտ շատ ավելի վատ ես տիրապետում քեզ:

Զրույցը վարեց
ՍԱՐԳԱՐ ՄԵՆԵՋՅԱՆԸ

Անձինք

Ո՞նց անենք, որ Վանո Սիրադեղյանը մեզ մոտ էլ շուտ-շուտ գա

Քաղաքական դիմանկարի էսքիզ մի հեռուստահաղորդման ֆոնի վրա

«Դեմ դիմաց» հեռուստատեսային նոր հաղորդաշարը չնայած ձեւով հին էր (նույն բազկաթոռներն ու նույն սեղանը), բայց վերջաբանը նոր տեսնված էր: Հեռուստառադիոպետվարչության պետը սեղանի վրայով ձեռքը երկարեց նախարարին. «եթերից մի խուսափեք ո՛չ մի անգամ», ու Վանո Սիրադեղյանը ձեռքսեղմմանը յուրահատուկ ձեւով պատասխանելով, խոստացավ. «Շուտ-շուտ կգամ»:

Վանո Սիրադեղյանը բացառիկ երեւույթ է հայ քաղաքական երկնակամարում: Եւ ընդհանրապես, ՆԳ նախարար դարձած բանաստեղծն ու արձակագիրը խիստ վառ անհատականություն է, եւ առնվազն պարզունակ են նրանք, ովքեր միանշանակ, միարժեք (խորհրդարանի ամենագործածական բառերն են) գնահատական են տալիս, ընդունում նրան: Եւ իր ստեղծագործության, եւ իր քաղաքական ու նախարարական գործունեության մեջ նա անկեղծ է ու ոչ խաղացկուն:

Վանո Սիրադեղյանը նաեւ սեւեռուն ուշադրության մշտական առարկա է՝ ոչ միայն այն պատճառով, որ ՀՀՇ-ի բոլո՛ր գործիչներն են ուշադրության կենտրոնում: Այս ՆԳ նախարարն իսկապես ուժային է, անսահմանափակ իշխանություն ունի եւ ոչ դատախազությունը, ոչ էլ պետական այլ մարմինները չեն փորձում դիմակայել նրան: Ու «քաջերի քաջ» նախարարը բացահայտ վայելում, ըմբոշխնում է իր իշխանությունը: Իհարկե, կարող էր մյուսների պես նույն կենսակերպն ունենալով իրեն համեստ պահել: Եւ միգուցե, ինչպես Ռաֆայել Շահբազյանի վերելակներով ու լուսարձակներով եւ 1 մլն դոլլար արժողությամբ տան կամ պետական այլ այլերի սեփականատեր ու կնքահայր լինելու մասին չի խոսվում, այնպես էլ Վանոյի շատ հակումներ լռության կմատնվեին, հասկանալով որ այս մեկն իր միջոցներով մի ողջ բանակ է պահում: Խոսքն այստեղ օրինական հայտնի միջոցներով պահվող պետական բանակի մասին չէ, այլ զրչակից եղբայրների մի ստվար մասի: Այս պատճառով նաեւ, մի շարք պարբերականներում Վանոյի անվան վրա վետո է դրված, այստեղ նա իսկապես «իմ նախարար» է:

Ի վերջո, ինչ է պատահել: Ինչով է Վանոն մյուսներից վատ: Դեռ ավելի լավն է, մյուսների պես կոմունիստ չի եղել, այսինքն, պաշտոնամոլության կամ [illegible] մեջ նրան անհնար է մեղադրել: Իսկ «Դեմ դիմաց» հեռուստահաղորդումից պարզվեց նաեւ, որ նա նույնիսկ կոմերիտական չի եղել, չնայած ունեցել է կոմերիտական տոմս եւ «շատ երկար ու շատ ուշ են ընդունել»: Ինչ որ է, պրն Սիրադեղյանը հենց այն գործիչներից է, «որոնցից վախում են կամ օգտվում»: Ու ոչ միայն այն պատճառով, որ 10 տարի առաջ նա «լուրջ գրող» է եղել, ու Տիգրան Հակոբյանը թարգմանել է «իրան պատմվածները», «հետո նստանք Բուսիրյան բանդ» ու վերջապես նրան «սկսեցին մեղադրել Ղարաբաղը, Շուշան ծախելու գործում» (բոլոր մեջբերումները հեռուստառադիոպետվարչության պետի խոսքից են: Տեղին է հիշել Վանո Սիրադեղյանի նույն հաղորդման ընթացքում արված արտահայտությունը որոշ մտավորականների մասին, որոնք «երբեք հայերեն չեն իմացել ու չեն կարդացել»:

Պարզվեց նաեւ, որ ՆԳ նախարարը մամուլ չի կարդում («մեկս եմ անում», անմիջապես երկրորդեց Տիգրան Հակոբյանը, «Ես, ոնց տղամարդ, չէի դիմանա»), թե չէ կփչացնի ենթակաների հետ հարաբերությունները: Մեծ վերապահումով կարելի է այդ հարաբերությունները լավ անվանել: Այդ ենթականերից քչերին է հաջողվել գոնե մի տարի նույն պաշտոնին մնալ: Այդ ենթականերին, ինչպես, օրինակ, քաղաքի ՆԳ վարչության նախկին պետին, կարող են աշխատանքից ազատել միայն այն փաստով, որ «բոլորն ասում են, թե քեզ չեմ կարող հանել, ուրեմն պիտի հանեմ»: Նաեւ իրար մահակներով ծեծող ենթականերին՝ վարչության պետերին նախարարը կարող է մի-մի հայրական սիլլա եւ խորհուրդ տալ. «Դե մի դռանը կապած շան պես յոլա գնացեք» եւ այլն:

Այնուամենայնիվ, ինչ պիտի անել, որ այս բացառիկ քաղաքական գործիչը յուր գործունեության վերաբերյալ մեր անհագ հետաքրքրասիրությունն էլ բավարարի:

Պիտի այդպիսի մեղմ տոնայնության հարցե՞ր տալ. «ինչո՞ւ եք Դուք ամեն ինչով զբաղվում», «ո՞նց որ Դուք միս եք հայթայթում Կապանի գազանանոցի համար»: «Մեկը մի արկղ կարագ է բերում՝ ռեկլամում է, ինչո՞ւ Ձեր արածների մասին չեք գրում»: «Երեւի Դուք մեծահոգի եք, որ անտեսում եք մամուլի Ձեր հասցեին վիրավորանքները» եւ այլն: Իսկ եթե հանկարծ ու քիմքին մի քիչ համար չեկող հարց տաս, պիտի լայն ժպտաս, իբր «հանկարծ լուրջ չընդունես ու նեղանաս»:

Շատ ու շատ հուսով եմ, որ տոնայնության համար վճռորոշը զուտ ներանձնական համակրանքն է, այլ ոչ թե այն հանգամանքը, որ «Հայլուրի» նախկին տնօրեն Ալեքսան Հարությունյանի եւ «Ռեսպուբլիկա Արմենիա» թերթի նախկին խմբագիր Տիգրան Հակոբյանի հեռուստառադիոպետվարչության պետ դառնալու հանգույցն ի վերջո Վանո Սիրադեղյանի թրի հարվածով լուծվեց...

Թող: Երբ քննադատողներ եւ ուղղակի զազրախոսողներ կան, թող միշտ լինեն նաեւ պալատական ու սեփականաշնորհված լրագրողները: Ինձ ընդամենը մի բան է հետաքրքրում, երբ մեր վառ անհատականությունները առնվազն նեղմիտ չեն, եւ երբ իսկապես վճռականություն ունեն դեմ դիմաց, բաց, շիտակ ու պարզճակատ պատասխաններ տալու՝ գուցե մի կո՞ղմ դնեն լրագրողների նկատմամբ հաստատված ռասայական խտրականությունը, չխնայեն իրենց ենթականերին ու սեփական ականջները եւ պատրաստ լինեն նաեւ ոչ այնքան հաճելի բաներ լսելո՞ւ: Ա. Ի.

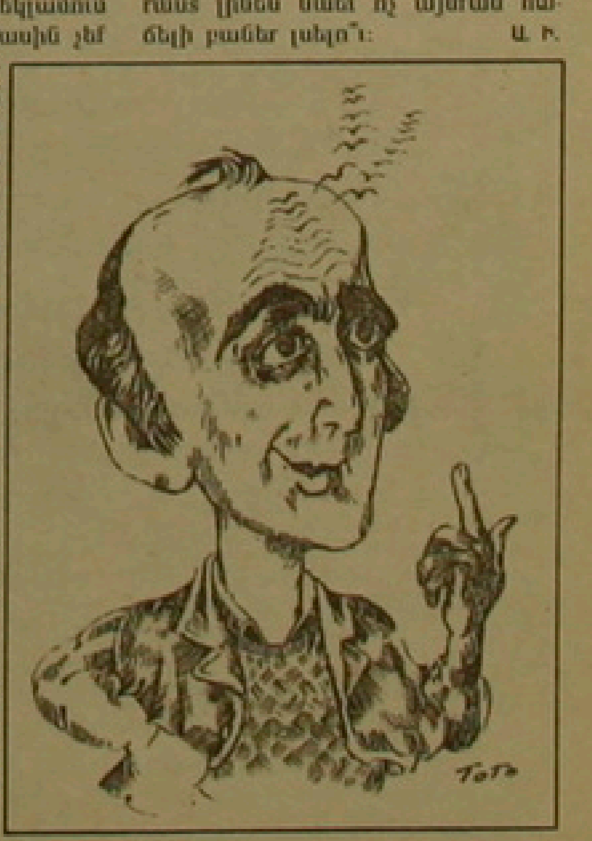

digitised by A.R.A.R.@

Կարճ

Եվրախորհուրդ առաջինը կընդունվի Լատվիան

Այդ մասին հայտարարել է Լատվիայի նախագահ Գյունտիս Ուլմանիսը, վկայակոչելով իր և Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական համաժողովի նախագահ Միգել Մարտինեսի Վիեննայում կայացած զրույցը: Այդ կապակցությամբ վստահություն է հայտնել նաև խորհրդի գլխավոր քարտուղար Կատրին Լալյումյերը, բայց մի պայմանով. պետք է ընդունվի քաղաքացիության օրենքը: Ուլմանիսի խոսքերով, պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել, որ Եվրոպայի խորհուրդը Լատվիա կգործուղի իր մասնագետներին, որպեսզի նրանք օգնեն օրենքի մշակման գործում: Նա ասաց, որ Եվրոպայի խորհրդում ըմբռնումով են մոտեցել լատիշների տոկոսային հարաբերության կապակցությամբ իր հայտարարությանը: Սակայն այդպես էլ չի պարզվել, թե ինչ ի նկատի ունեն նրանք ազգային փոքրամասնություն ասելով:

Ուլմանիսը իր զարմանքն է հայտնել Ռուսաստանի նկատմամբ բոլորի կողմից հնչած գովաբանությունների կապակցությամբ: Հայտնի է, որ Ռուսաստանը նույնպես Եվրոպայի խորհուրդ ընդունվելու ցանկություն է հայտնել, սակայն ԵԽ-ի անդամներից մեկը Ուլմանիսին ասել է, թե ներկա դրությամբ Ռուսաստանն ամենեւին չի համապատասխանում այդ կազմակերպությանը: ՆՏ

ՉԺՀ-ը գայթակում է ռուս գիտնականներին

Համաձայն ամերիկյան պաշտոնական աղբյուրների, արդեն ավելի քան հազար ռուսաստանցի գիտնականներ են աշխատում Չինաստանի միջուկային և բալիստիկ զենքերի տեխնոլոգիաների կատարելագործման վրա: Միևնույն ժամանակ, ռուս գիտնականները խոստացել են հրթիռներին հետեւելու Ռուսաստանի համակարգերը: ■

Եվրոպա

«ՁԵՐ ՄՈՒՏՔԸ ՄԵՐ ԵՐԿԻՐ ՑԱՆԿԱԼԻ ՉԷ»

Այսպես են պատասխանում ապաստան հայցողներին Արեւմտյան Եվրոպայի մի շարք երկրների պատասխանատու անձնավորություններ: Ներգաղթի առաջն առնելու վերաբերյալ եվրոպական տարբեր երկրներում կիրառվող միջոցառումների մասին արտասահմանյան մամուլի տեսություններին ժամանակին ծանոթացրել ենք «Ազգի» ընթերցողներին: Այս անգամ The Economist հանդեսի հոկտեմբերի 9-ի համարը անդրադառնում է հատկապես այդ միջոցառումների արդյունքներին: Վերջին շրջանում եվրոպացիների կողմից ներգաղթի նկատմամբ կիրառված միջոցառումները կարծես թե ցանկալի արդյունք են տալիս: Այս տարի Արեւմտյան Եվրոպայի երկրներում ապաստանել հայցողների թիվը նվազել է, մի քանի տարի անընդմեջ զգալի աճ արձանագրելուց հետո:

Ամենացայտուն օրինակը Գերմանիան է, որտեղ այս տարվա սկզբից ձեռք են առնված խստագույն միջոցներ: Նշենք, որ Գերմանիա ներգաղթելու դիմումները կազմում էին ապաստան հայցողների ընդհանուր թվի երկու երրորդը: Ներհոսքը Ֆրանսիա իր գագաթնակետին հասավ 1989-ին, իսկ Շվեյցարիա, Անգլիա և Իտալիա՝ 1991-ին: Ավստրիան, որ 27 հազար 300 դիմում էր ստացել 1991-ին, այս տարվա մինչև հուլիսի վերջը ստացել է ընդամենը երեք հազար դիմում: Սակայն, ըստ ապաստան հայցողների, փախստականների միջկառավարական խորհրդակցության տվյալների, այդ երկրները մտնել չցանկանալով մարդիկ թակում են հարեւան երկրների՝ Հոլանդիայի և Բելգիայի դռները:

Դեռևս արևմտյան երկրներ ներհոսքի ալիքին նպաստել են առաջին հերթին Եվրոպայի արեւելյան մասի երկրներում տեղի ունեցած հեղափոխիչ իրադարձությունները ու որպես դրանց հետեւանք առաջացած քաղաքական ու տնտեսական անկայունությունը, այնուհետեւ նաեւ պատերազմը Հարավսլավիայում: Շատ մարդիկ սկսել են դուրս գալ իրենց հայրենի երկրներից ոչ թե քաղաքական կամ կրոնական հետապնդումների պատճառով, այլ պարզապես տնտեսապես ավելի կայուն ու ապահով կյանք վարելու հեռանկարով:

Արեւմտյան Եվրոպայի երկրներն առայժմ ներգաղթի դիմում կատարողներին ետ են ուղարկում դեպի այն վերջին երկիրը, որտեղից նրանք եկել են: Նույնիսկ Շվեդիան, Նորվեգիան և Դանիան, որոնք մինչեւ վերջերս վարում էին լիբերալ քաղաքականություն այդ հարցում և թույլատրում էին ներգաղթողների մուտքը իրենց երկիր, վերջերս սկսել են խստություններ բանեցնել և ժամանողներին տեղն ու տեղը ստիպել ետ վերադառնալ: Այդ կառավարությունների կարծիքով սա անհրաժեշտ և նաև մյուս երկրների միջոցն է կրճատելու այդ հոսքը, որի մեջ ընդգրկվել էին նաեւ մարդիկ այնպիսի համեմատաբար խաղաղ երկրներից, ինչպիսիք են Գանան և Պակիստանը:

Որոշ շրջանակներ համառորեն պնդում են, որ մի դռնից «փակվածը» մեկ ուրիշ դռնից կարող է ներս սողոսկել: Ապօրինի ներգաղթողներին դժվար է հաշվել ու հսկողել: Օրինավոր կերպով Իսպանիա, Իտալիա, Հունաստան և Պորտուգալիա ներգաղթողների ընդհանուր թիվն, օրինակ, հասնում է 1 միլիոն 53 հազարի, իսկ ապօրինաբար ներս սողոսկողների թիվը՝ 900 հազար: Զարմանալին այն է, որ 1990 թվականին Խորհրդային Միությունից արտագաղթողների հոսքը սպասվածից զգալիորեն պակաս է եղել: Այն այս տարի կազմել է 1,5 միլիոն՝ դեպի աշխարհի ամենատարբեր մասերը:

Իսկ ինչպիսի՞ն է արտագաղթողների պատկերը Եվրոպայում ռազմական գործողությունների թատերաբեմ հանդիսացող Հարավսլավիայում: Ավստրիայում տեղադրված ներգաղթի քաղաքականության մշակման միջազգային կենտրոնի տվյալներով, 211 հազար մարդ է անցյալ տարի այնտեղից ներթափանցել եվրոպական համայնքի երկրներ, իսկ 112 հազար մարդ՝ այս տարվա առաջին վեց ամիսների ընթացքում:

Պատերազմի սանձազերծումից հետո, Բոսնիայի 4 միլիոն 360 հազար ընդհանուր բնակչության թվից մոտ 1 միլիոնը դուրս է եկել երկրի սահմաններից: Հավանաբար 642 հազար մարդ գտնվում է նախկին Հարավսլավիայի այլ մասերում: Գերմանիան ըստ երեւույթին պատսպարում է մոտ 123 հազար բոսնիացիների: Արեւմտյան Եվրոպա թափանցած Բոսնիայի քաղաքացիները վերջնական ապաստան խնդրելու մտադրությամբ չեն գնացել ուրիշ երկրներ, այլ ժամանակավոր բնակություն հաստատելու և աշխատանք որոնելու, որով կարելի կլիներ մի փոքր բարելավել իրենց տնտեսական անմխիթար վիճակը:

Նրանք պատրաստ են հետագայում վերադառնալ իրենց հայրենիքը: Այս հանգամանքն էլ իր հերթին ստեղծում է քաղաքականների մի նոր կատեգորիա, որը երեւի ստիպի շատ երկրների օրենքներում համապատասխան բարեփոխումներ կատարել եւ հետագայում օրինականացնել նման տեղաշարժերը:

Պատրաստեց
ՀԱԿՈԲ ՃՈՒԼՀԱՅԱՆԸ

Լուրերի Հոսք

Քրիս Հանիի դասապաշտպանն ընդունեց իր պաշտպանյալի մեղքը

Հարավաֆրիկյան Հանրապետության համայնավար կուսակցության սեւամորթ ղեկավար Քրիս Հանիի սպանությունից շուրջ 5 ամիս հետո, նրա սպանության մեջ մեղադրվող Յանուշ Վալյուսի դասապաշտպանը երեկ կայացած դատավարության ժամանակ ընդունեց իր պաշտպանյալի մեղքը, երբ մասնագետները հրապարակեցին ուսումնասիրության արդյունքները:

Ուկրաինայի պետական սահմանը կգործի մինչեւ 1998 թ.

Ուկրաինայի Նախարարների կաբինետը որոշել է մինչեւ այդ ժամկետը ամրացնել պետական սահմանը: Հատուկ ուշադրություն է դարձվելու անցակետերի ստեղծմանը: Դրանց կառուցումը կավարտվի 2000 թ.: Օգոստոսին Ուկրաինայի սահմանով անցել են 42 միլիոն մարդ եւ 1,3 միլիոն տրանսպորտային միջոց: Տարեսկզբից սահմանին ձերբակալվել է մոտ 11 հազար սահմանախախտ: ՆՏ

Վրաստանը ուժեղացնում է պայքարը տնտեսական հանցագործությունների դեմ

Երեկ Վրաստանի ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեի հրամանագրով ՆԳՆ-ում ստեղծվել է տնտեսական հանցագործությունների դեմ պայքարի հատուկ ստորաբաժանում: Վրաստանի գլխավոր դատախազի տեղակալ Վախթանգ Գվարամիան, «Սնարի» թղթակցի խնդրանքով մեկնաբանելով այդ փաստը, նշեց, որ այդպիսի ստորաբաժանում ստեղծելու անհրաժեշտություն վաղուց կար, եւ միայն հատուկ ծառայությունը կկարողանա արդյունավետ պայքարել մաֆիոզ կառույցների դեմ: Գվարամիայի կարծիքով, միայն ՆԳՆ-ի, դատախազության եւ անվտանգության ծառայությունների համատեղ ջանքերով կարելի է հասնել շրջադարձի նման հանցագործությունների բացահայտման գործում: Սնարի

Փախստական վրացիները չեն վերադառնում Սուխում

Վրաստանի արտաքին գործերի նախարարությունը հերքեց Օստանկինո հեռուստաընկերության հոկտեմբերի 12-ին եթեր հեռարձակված սյուժեն: Նրանում խոսք էր գնում այն մասին, իբր փախստական վրացիները վերադառնում են Սուխում: Վրաստանի ԱԳՆ-ը հայտարարեց, որ այդ տեղեկատվությունը չի համապատասխանում իրականությանը: Իրականում Աբխազիայի ողջ տարածքում առայժմ շարունակվում են հակաօրինական գործողությունները վրացիների նկատմամբ: Սնարի

Ֆոլկեր Ռյուե. Մենք պետք է ձգտենք ՆԱՏՕ-ի եւ Ռուսաստանի համագործակցությանը

ԳՖՀ-ի պաշտպանության նախարար Ֆոլկեր Ռյուեն Պրագայում հայտարարել է. «Ռուսաստանը Եվրոպայի կայունության արտակարգ կարեւոր գործոն է: Կայունություն կարելի է հաստատել Ռուսաստանի հետ, այլ ոչ թե նրա դեմ միավորվելով: Որպես մեծ պետություն Ռուսաստանն ունի իր յուրատեսակ կշիռը: Բոլոր համընդհանուր հիմնախնդիրները պետք է լուծվեն նրա հետ համագործակցելով»: Գերմանացի նախարարի կարծիքով, Ռուսաստանը չի կարող անտարբեր դիտել, երբ ՆԱՏՕ-ի սահմանները ընդլայնվի դեպի արեւելք: «Ռուսաստանը չի ցանկանում մեկուսացված մնալ, այդ պատճառով էլ ՆԱՏՕ-ն պետք է ձգտի համագործակցության նրա հետ», հայտարարեց Ֆոլկեր Ռյուեն: Սնարի

KILIKIA CONCERN

Իր ծրագրերի իրականացման համար «ԿԻԼԻԿԻԱ» կոնցեռնը շարունակում է ներգրավել փոխառու միջոցներ հետեւյալ պայմաններով:

ՌՈՒԲԼՈՎ

1 ամիս ժամկետով 15%
4 ամիս ժամկետով 68%
6 ամիս ժամկետով 120%
1 տարի ժամկետով 300%

ՏԱՐԱԴՐԱՄՈՎ (US $)

1 ամիս ժամկետով 5%
3 ամիս ժամկետով 15%
6 ամիս ժամկետով 30%
1 տարի ժամկետով 60%

ԱՎԱՆԴՆԵՐԻ ՆՎԱԶԱԳՈՒՅՆ ՉԱՓԸ ՉԻ ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՎՈՒՄ

Սայաթ-Նովայի պող. «Անի» հյուրանոց, 7-րդ հարկ, 730, 732 սենյակ
Աշխատանքային ժամերը 11⁰⁰-ից 16⁰⁰-ը
Հանգստյան օրերը շաբաթ եւ կիրակի

Հեռախոս 58-11-10

PUBLISET.

IMAC

ՀԱՅ-ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՀԱՄԱՏԵՂ ՖԻՐՄԱՆ

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ԻՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ

«ԻՄԱԿ» ֆիրման արտադրողի եւ սպառողի միջեւ խաթարված ավանդական կապերը վերականգնելու, ձեռնարկությունների պահեստներում պատրաստի արտադրանքի կուտակումները արտահանելու, շահավետ պայմաններով նոր սպառողներ գտնելու նպատակով բոլոր շահագրգիռ ձեռնարկություններին, անկախ սեփականության ձեւից, առաջարկում է ստեղծել Հայաստանի եւ ԱՊՀ երկրների գործարար մարդկանց ակումբ եւ մշտապես գործող ցուցահանդես-վաճառք Երեւան եւ Ստավրոպոլ քաղաքներում:

Ակումբի անդամներին «ԻՄԱԿ»-ը կընձեռի բեռների զեղչ գներով փոխադրումների բացառիկ հնարավորություն դեպի Ստավրոպոլ, ինչպես նաեւ անվճար ինֆորմացիա ներքին եւ արտաքին շուկաների վերաբերյալ:

«ԻՄԱԿ»-ի համապատասխան ծառայությունները Ձեզ կտան մանրամասն տեղեկություն ակումբի ստեղծման, ինչպես նաեւ ֆիրմայի գործունեության վերաբերյալ:

ԶԱՆԳԱՀԱՐԵՔ՝ 52-97-40, 52-99-83

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի հոսք

Կոզիրեւը կայցելի Լոնդոն եւ Դուբլին

Նոյեմբերի 24-25-ը Ռուսաստանի արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւը կայցելի Իռլանդիա, իսկ 26-28-ը՝ Մեծ Բրիտանիա: Այդ մասին ԻՖ-ին հայտնեց ԱԳՆ Եվրոպայի վարչության պետ Յուրի Ֆոկինը: «Ինչ վերաբերում է Իռլանդիային, ապա դա այդ մակարդակի առաջին այցելությունն է 20-ամյա երկկողմանի հարաբերությունների ընթացքում», ասաց նա: Դիվանագետի խոսքերով, Դուբլինում Ռուսաստանի ԱԳՆ ղեկավարը կհանդիպի Իռլանդիայի վարչապետ Ալբերտ Ռեյնոլդսի հետ եւ բանակցություններ կվարի նրա տեղակալ ԱԳ նախարար Դիկ Սփրինգի հետ: Լոնդոնում Կոզիրեւը բանակցություններ կվարի Մեծ Բրիտանիայի ԱԳ նախարարի հետ, կհանդիպի վարչապետ Ջոն Մեյջորին եւ ֆինանսների նախարար Քեննեթ Կլարկին: «Այս այցելությունը մենք դիտում ենք որպես հերթական ռուս-բրիտանական բարձր մակարդակի հանդիպման նախապատրաստման կարեւոր փուլ», ասաց Ֆոկինը: Այցելությունների վերջում Կոզիրեւը պետք է այցելի Շոտլանդիա, որտեղ կմասնակցի Էդինբուրգում Ռուսաստանի գլխավոր հյուպատոսության բացման արարողությանը:

ԻՖ

Թուրքմենստան-Ռուսաստան. Սահմանի համատեղ պաշտպանություն

Հինգշաբթի օրը Աշգաբադում կայացան բանակցություններ Թուրքմենստանի նախագահ Սափարմուրադ Նիյազովի եւ Ռուսաստանի սահմանապահ զորքերի հրամանատար Անդրեյ Նիկոլաեւի միջեւ, որտեղ կողմերն իրենց փոխադարձ շահագրգռվածությունը հայտնեցին սահմանի միացյալ պաշտպանության կազմակերպմամբ: Նիկոլաեւը լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ նշեց, որ «մեր հարաբերությունները երկկողմանի են, դրանք ուղղված չեն որեւէ երրորդ պետության դեմ եւ զարգանում են Ռուսաստանի եւ Թուրքմենստանի անվտանգության ապահովման նպատակով»: Նիկոլաեւի խոսքերով, բանակցություններում քննարկվել է նաեւ Թուրքմենստանում գտնվող ռուս սահմանապահների սոցիալական ապահովվածության հարցը:

ԻՖ

Աբխազիայում շարունակում են ձերբակալել «ավազակներին»

Աբխազիայի Գուլրիփշի շրջանում շարունակվում են վրացական «ավազակային խմբերի» վնասազերծման գործողությունները, ԻՖ-ին հայտնեցին Աբխազիայի խորհրդարանի լրատվական ծառայությունում: Հինգշաբթի օրը Անսկել բնակավայրի մոտ, լրատվական ծառայության տվյալներով, տեղի է ունեցել [illegible] աբխազական զինվորների եւ «ավազակների» միջեւ: Միեւնույն ժամանակ, Աբխազիայում վերահաստատվում է խաղաղ կյանքը: Սուխումում սկսել է աշխատել կապի [illegible], Օչամչիրի շրջանում՝ [illegible]: Հոկտեմբերի 14-ի առավոտյան ծննդատանը [illegible] եկել 4 ծննդաբերական նավեր:

ԻՖ

Ռուսաստանում ստեղծվում է նոր կրող հրթիռ

Շուտով Ռուսաստանում կստեղծվի նոր կրող «Ռուս» հրթիռը, որն ընդունակ է մերձոլորակային ուղեծիր հանել արբանյակները Պլեսեցկի տիեզերակայանից: Կենտրոնական կոնստրուկտորային բյուրոյի գիտատեխնիկական խորհուրդը հայտարարեց նախագծին հավանություն տալու որոշման մասին: Առայժմ օգտագործվում են «Սոյուզ» կրող հրթիռները, որոնք պատրաստվում էին Ուկրաինայի հետ համատեղ եւ արձակվում էին Բայկոնուր տիեզերակայանից: «Ռուսի» «Սոյուզից» սկզբունքային տարբերությունն այն է, որ այն մերձոլորակային ուղեծիր կարող է տանել 8 տոննա բեռ «Սոյուզի» 6,5 տոննայի փոխարեն: Փորձագետների կարծիքով, երկու տիեզերակայաններից արձակումների իրագործումը Ռուսաստանի առջեւ նոր հնարավորություններ է բացում:

ԻՖ

Մշակույթ

«Սերենադ» նաեւ նվագախումբ է նշանակում

Այո, սիրերգից զատ այս բառը վերջին երկու տարիներին մեզանում ձեռք է բերել նոր իմաստ եւ բովանդակություն՝ կապված երիտասարդ երաժիշտների համանուն կամերային նվագախմբի գործունեության հետ, որի վերջին համերգը կայացավ հոկտեմբերի 12-ին Երեւանի Կամերային երաժշտության տանը:

1991-ի մայիսի 12-ին տեղի ունեցած առաջին համերգից հետո երեւի քչերը չի եղել ամիս, որ նույն սրահում 1-2 համերգներով հանդես եկած չլինի «Սերենադը»: Ավելին, նրա ելույթներով անցած տարի եզրափակվել, իսկ այս տարի սկսվել են Կամերայինի համերգաշրջանները: Մինչ օրս մեր երիտասարդ երաժիշտները մոտ 20 համերգներ են ունեցել միայն Երեւանում՝ չհաշված բարեգործական զանազան միջոցառումներին եւ գերմանա-ավստրիական երաժշտության ընկերության համերգներին նրանց մասնակցությունը: Ընկերության նախագահ, դիրիժոր Ջավեն Վարդանյանը սերտորեն համագործակցում է այս խմբի հետ: Վերջինիս հետ մի քանի ելույթներ են ունեցել միջազգային մրցույթների դափնեկիր, երգչուհի Արաքս Դավթյանը, Կոմիտասի անվան երաժշտանոցի օպերային ստուդիայի երգչախումբը (գեղ. ղեկավար Հովհաննես Միրզոյան), բազմաթիվ երիտասարդ կատարողներ:

Երբ երկու տասնյակից քիչ ավելի կատարողներով համալրված կամերային այս խումբն անվանեինք պատանեկան, մեծ սխալ գործած չէինք լինի. նրանց մեծ մասը Չայկովսկու անվան երաժշտական մասնագիտական դպրոցի եւ կոնսերվատորիայի տարբեր կուրսերի սաներ են: Ուսումնական այս հաստատության ջութակի բաժնի (Վիկտոր Խաչատրյանի դասարան) 4-րդ կուրսում է սովորում նաեւ խմբի գեղարվեստական ղեկավար եւ դիրիժոր Էդուարդ Թոփչյանը: Նա միաժամանակ ուսանում է նույն երաժշտանոցի դիրիժորական բաժնի 2-րդ կուրսում (Օհան Դուրյանի դասարան): «Մի՞թե համերգային գործունեությունը չի խանգարում ձեր դասերին», հարցնում եմ Էդուարդին: «Չի խանգարում այնքանով, պատասխանում է նա, որ սա մեր մասնագիտությունն է: Մենք ամեն օր 3 ժամ փորձ ենք անում եւ լարված աշխատում»:

Արդյունքում ոչ միայն խումբը ինքն է կայացել, այլեւ ձեւավորվել է նրա հանդիսատեսը, որ մշտապես ներկա է նրա համերգներին: Ընդգրկված երաժիշտները, չնայած փոքր տարիքին, հասցրել են մասնակցել տարբեր մրցույթների եւ արդեն կատարողական զգալի փորձ են կուտակել՝ հանդես գալով թե՛ մենահամերգներով, թե՛ սիմֆոնիկ մեծ նվագախմբերի հետ: Այսպես, երաժշտանոցի առաջին կուրսի ուսանող (Մեդեա Աբրահամյանի դասարան) Միքայել Հախնազարյանը, որ նշված համերգին մենակատարում էր թավջութակի եւ նվագախմբի համար Գաբրիել Ֆորեի գրած էլեգիայում, հանրապետական առաջին պատանեկան մրցույթի եւ Պագանինիի անվան միջազգային մրցույթի դափնեկիր է եւ այլն:

Խմբի նվագացանկը բավական ընդգրկուն է, այն ներառում է տարբեր դարաշրջանների ու ոճերի ստեղծագործություններ՝ Վիվալդիից սկսած մինչեւ Շոստակովիչ եւ ժամանակակից հայ կոմպոզիտորների գործեր: Անդրանիկ համերգին կատարած Մոցարտի «Գիշերային փոքրիկ սերենադը» ոչ միայն մեծ հաջողություն ունեցավ, այլեւ դարձավ երաժշտական կոլեկտիվի անունը: Վերջինիս կատարմամբ տպավորիչ են հնչում Վիվալդիի «Տարվա եղանակները» եւ հատկապես Բիզե-Շչեդրինի «Կարմեն» սյուիտը: Այն առաջինը Երեւանում հնչեցրեց Առնոլդ Շյոնբերգի բարդ կատարվող մի երկ՝ «Պայծառացած գիշեր» լարային սեքստետը:

Էդվարդ Միրզոյանի նշանավոր «Պոեմով սիմֆոնիայի» եւ մի շարք այլ ստեղծագործությունների կատարմամբ երաժիշտները երկրորդ անգամ հանդես եկան Ֆրանսիայի Բրիվ փոքրիկ քաղաքում կազմակերպված «Օրֆեպրաղա» միջազգային փառատոնում: Այս տարի այն անցկացվեց օգոստոսի 17-27-ը: «Հայաստանից ինչ-որ մեկը փորձել էր միջազգային հանձնախմբին բյուրոկրատության մեջ գցել՝ հաղորդելով, որ մեր խումբը չի ժամանելու եւ, ճիշտն ասած, մեզ այնտեղ չէին սպասում, պատմում է Էդ. Թոփչյանը: Այդ պատճառով էլ մեզ տրամադրեցին ամենահին ու ոչ լավ դահլիճներ: Այնուհանդերձ, մենք նախատեսված ծրագրից դուրս լրացուցիչ երկու համերգ տվեցինք»: Այդ համերգներին մեր պատանիներն ու աղջիկները լավ տպավորություն թողեցին, ճանաչվելով լավագույնը փառատոնում եւ հրավիրվեցին ելույթ ունենալու քաղաքապետարանի առջեւ: Ավելին, հաջորդ տարի եւս նրանց առաջարկվեց մասնակցել նույն քաղաքում կայանալիք թվով 11-րդ փառատոնին, վերապահելով հայտագիր բացելու պատիվը, որ սովորաբար «վստահվում է» տանտերերին:

Ֆրանսիայից վերադառնալուց հետո վերոհիշյալ համերգը առաջինն էր եւ նվիրված էր Հայաստանի Հանրապետությունում Ֆրանսիայի դեսպանատանը եւ մեր մշակույթի նախարարությանը, որոնց բարոյական եւ ֆինանսական աջակցությամբ հնարավոր դարձավ եվրոպական այցը:

ԼԵՎՈՆ ԼԱՃԻԿՅԱՆ

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՀԻՄԱ ԷԼ 16 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐԸ

Հոկտեմբերի 18-ին Հունգարիայում կսկսվի մինչեւ 16 տարեկան ֆուտբոլիստների Եվրոպայի առաջնության խմբային ընտրական մրցաշարը, որտեղ Հայաստանի հավաքականի մրցակիցները կլինեն Հունգարիայի եւ Ուկրաինայի հավաքականները: Այստեղ էլ 18 տարեկանների պես ՈւԵՖԱ-ի մրցակարգով նախատեսված էր միմյանց հարկի սակ հանդիպումներով 2 շրջանից մրցաշար, սակայն տնտեսական դժվարությունների պատճառով կողմերը համաձայնեցին մեկ շրջանով մրցաշար անցկացնել Հունգարիայում: 1-ին տեղ գրավողը եզրափակիչ փուլի ուղեգիր ձեռք կբերի:

Խաղացանկն այսպիսին է.

18.10.93 թ. Հունգարիա-Ուկրաինա
20.10.93 թ. Հայաստան-Ուկրաինա
22.10.93 թ. Հունգարիա-Հայաստան

Մինչեւ 18 տարեկան ֆուտբոլիստների Հայաստանի հավաքականի նմանատիպ մրցաշարում անցած ելույթները մեծ ձախողություն են առաջացրել եւ մի տեսակ հոգեբանական ծանր մթնոլորտ ստեղծել իրենց կրտսեր տարիքի խաղընկերների համար: Սակայն, ինչպես նշում է հավաքականի գլխավոր մարզիչ Ֆրունզե Մանուկյանը, որին օգնում է Ալեքսան Քարաջյանը, մինչեւ 16 տարեկանների հավաքականը համեմատաբար խաղակցված է եւ համաստեղ պատասխանատու մրցաշարի նախապատրաստությունն սկսել է դեռեւս ամռանից. բացի այդ, 16 տարեկանների համար անցկացվում է հանրապետության առաջնություն:

Թիմն անցկացրել է նաեւ մի շարք ընկերական հանդիպումներ: Ինչ խոսք, այստեղ էլ կազմակերպական հարցերի հետ կապված բարդ արգելքներ շատ են եղել, մասնավորապես, մինչեւ վերջին պահը չի լուծվել հավաքականի խաղակոչիկների հարցը: Ինչպես նշեց ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Նիկոլայ Ղազարյանը, հանրապետությունն ամբողջ տարվա ընթացքում խաղակոչիկ չի ստացել եւ դա ընդհանուր ցավ է ու խաղացողներն իրենք իրենց գլխի ճարը պետք է տեսնեն: Ցավոք, այս է իրականությունը մեր հանրապետությունում:

Հունգարիա մեկնելուց առաջ հավաքականին ընդունեց ՀՀ սպորտկոմիտեի նախագահ Ռաֆայել Թոռոսյանը: Լուրջ խոսակցություն գնաց հանրապետության դրոշի պատիվը բարձր պահելու համար. «Ինչ խոսք, Հունգարիան եւ Ուկրաինան ֆուտբոլային հեղինակություն ունեցող երկրներ են, բայց դա չի նշանակում նախապես հաշտվել պարտության մտքի հետ: Երբ այդպես է, ավելի լավ է մրցումների չմեկնել եւ 18 տարեկանների պես չխեղճացնել հանրապետությունը, որն այս ծանր օրերին միջոցներ է գտնում մեզ համար, որ դուրս գանք միջազգային մրցասպարեզ: Յուրաքանչյուրի պարտքը պետք է լինի բնավորություն դրսեւորել եւ ուժերի անմնացորդ նվիրումով պայքարել մինչեւ վերջ: Ֆուտբոլային ձեր ապագան կախված է ձեր ելույթներից: Մի մոռացեք ազգի եւ դրոշի պատիվը», այսպիսի ուղերձով ճանապարհեց նախագահը հավաքականին:

Ցավոք, թիմը ուշացումով է մեկնում եւ ներկա չի լինի Հունգարիա-Ուկրաինա 1-ին խաղին, որտեղ սեփական աչքերով ծանոթանալու մրցակիցների կարողություններին: Կույր ալբերով որեւէ բանի պատրաստվելը հանելուկ է, սակայն, ինչպես նշեց Նիկոլայ Ղազարյանը, ՈւԵՖԱ-ն ուղարկել է մինչեւ 16 տարեկան ֆուտբոլիստների Եվրոպայի նախորդ առաջնության եզրափակիչ փուլի հանդիպումների տեսագրությունները: Մխիթարվենք դրանով:

Հայաստանի հավաքականի կազմը.

1. Գաղայիկ Արեգ (ԵրՖՄԴ)
2. Գյոզալյան Գեւորգ (ՖՀՄԴ)
3. Սկրտչյան Մարատ (ԵրՖՄԴ)
4. Դոխոյան Արկադի («Մալաթիա Կ.»)
5. Նարիմանյան Հայկ (ՕՀՀՌԻ)
6. Լոքյան Վահրամ (ՖՀՄԴ)
7. Մինասյան Արթուր («Նաիրի»)
8. Սաֆարյան Էդգար (ԵրՖՄԴ)
9. Մխիթարյան Վահե (ՕՀՀՌԻ)
10. Այդինյան Արկադի (ՖՀՄԴ)
11. Մխիթարյան Ռոբերտ (ՖՀՄԴ)
12. Ղասաբօղլյան Միքայել (ԵրՖՄԴ)
13. Ամիրյան Արշակ (ՖՀՄԴ)
14. Ավդալյան Էմիլ (ՖՀՄԴ)
15. Սարգսյան Խաչիկ (ԵրՖՄԴ)
16. Խաչատրյան Կարեն (ՖՀՄԴ)

17-րդը ոչ-ոքի

Նախկին «Թայմսի» աշխարհի առաջնության Կասպարով-Շորթ մրցամարտի 17-րդ պարտիան, որտեղ սպիտակներով խաղում էր աշխարհի չեմպիոնը, ավարտվեց ոչ-ոքի:

Հաշիվը դարձավ 11-6 հօգուտ Գարրի Կասպարովի: Աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը պահպանելու համար նրան անհրաժեշտ է մնացած 7 հանդիպումներում վաստակել ընդամենը մեկ միավոր, բայց, ինչպես միշտ, երեւում է, Կասպարովի համար էլ հաղթանակի մասնաբաժնում արգելակում է տեղի ունենում: ■

Մարադոնայի պարապմունքին 25000 հանդիսական

Դիեգո Մարադոնան համաձայնել է վերադառնալ հավաքական եւ օգնել Արգենտինայի թիմին Ավստրալիայի հավաքականի հետ այս ամիս կայանալիք աշխարհի առաջնության 2 անչափ կարեւոր հանդիպումներին, որտեղ խաղարկվելու է ԱՄՆ մեկնելու ուղեգիրը: Անհատական ծրագրով անցկացված Մարադոնայի 1-ին պարապմունքին ներկա է գտնվել 25000 հանդիսական:

Մոսկվայի «Սպարտակը» Ռուսաստանի կրկնակի չեմպիոն

Հերթական տուրում, սեփական հարկի տակ, 1-1 հաշվով ավարտելով հանդիպումը Նախոդկայի «Օկեանի» հետ, Մոսկվայի «Սպարտակը» առաջնության ավարտից 4 տուր առաջ անհասանելի դարձավ մրցակիցների համար եւ 2-րդ տարին անընդմեջ նվաճեց Ռուսաստանի չեմպիոնի կոչումը: «Սպարտակն» ընդհանրապես մրցակցությունից դուրս էր եւ երբ մրցաշրջանի ընթացքում 10 միավորով առաջ էր անցել մոտակա մրցակիցներից, ոչ ոք չէր կասկածում նրա չեմպիոնական հաղթանակին: Բացի այդ, «Սպարտակը» Ռուսաստանի ամենալավ համալրված թիմն է: Նրա խաղի ոճի վրա չազդեց այն, որ արտասահման մեկնեցին թիմի առաջատար խաղացողներ Չերչեսովը, Ռադչենկոն, Պոպովը:

«Սպարտակը» միակ ռուսական թիմն է, որ շարունակում է իր ելույթները եվրոպական ակումբային մրցաշարերում եւ բոլոր նախադրյալներն ունի հաղթահարելու նաեւ չեմպիոնների գավաթի խաղարկության 1/8-րդ եզրափակիչ փուլը, որտեղ նրա մրցակիցն է լինելու Լեհաստանի «Լեխ» թիմը:

Եվրոպական մրցապարեզում ստացած նոկաուտից հետո աստիճանաբար ուշքի է գալիս Մոսկվայի «Դինամոն», որտեղ խաղում է նախկին արարատցի Սարգիս Հովհաննիսյանը եւ որը պայքարում է մրցանակային տեղի համար: Հերթական տուրում «Դինամոն» 7-1 հաշվով հաղթեց Վլադիկավկազի «Լուչին»:

Չինաստանը կմասնակցի Օլիմպիադա-96-ին

Չինաստանի վարչապետ Լի Պենը պաշտոնապես հայտարարեց, որ չնայած Պեկինի նկատմամբ ՄՕԿ-ի անբարյացակամ վերաբերմունքին, որը շահագրգռվածություն դրսեւորեց 2000 թ. օլիմպիական մայրաքաղաք ընտրելով Սիդնեյը (Ավստրալիա), դա արգելք չի հանդիսանա իր երկրի մարզիկների առաջխաղացմանը եւ Չինաստանն անպայման կմասնակցի 1996 թ. Ատլանտայում (ԱՄՆ) կայանալիք օլիմպիական խաղերին ու կնպաստի օլիմպիական շարժման զարգացմանը: Լի Պենն այս հայտարարությունն արեց Չինաստանի Հանրապետության հիմնադրման 44-րդ տարեդարձի տոնակատարության ժամանակ: Մինչ այդ չինական որոշ շրջանակներ հայտարարում էին, որ Չինաստանը պետք է բոյկոտի առաջիկա օլիմպիական խաղերը:

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՁԱՅԱՆ
Վալանս, Ֆրանսիա

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ENTERPRISE
Mercury

«ՄԵՐԿՈՒՐԻ» ձեռնարկությունը հնարավորություն է ընձեռում ներդնել ձեր խնայողությունները հետեւյալ տոկոսադրույքներով

3 ամիս 60%
6 ամիս 150%

ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԸ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ ԵՆ ՄԻՆՉԵՒ 1993 Թ. ԹՂԹԱԴՐԱՄՆԵՐՈՎ

Դուք կրկնապատկում եք Ձեր կապիտալը տանը նստած

ՄԵՆՔ ԿԱՇԽԱՏԵՆՔ ՁԵՐ ՓՈԽԱՐԵՆ

Հասցեն «Անի» հյուրանոց, 6 հարկ, 636 սենյակ
Հեռ. 594-636

PUBLISET

NICA
INVESTMENT COMPANY

ՆԻԿԱ Ինվեստիցիոն Ընկերությունը Ձեզ համար աննախադեպ հնարավորություն է ընձեռում ներդնել գումարներ մեր ծրագրերում եւ մասնակիցը դառնալ արտադրական, գյուղատնտեսական եւ առեւտրագնման գործունեությանը:

Իր ավանդատուներին ՆԻԿԱ-ն առաջարկում է.

- ամենացածր գներով գնել սննդամթերք
- ընկերության նպատակամղված գործունեության շնորհիվ կրկնապատկել Ձեր կապիտալը:

Մինչեւ 1992 թ. թղթադրամները ընդունվում են փոփոխված պայմաններով: Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել ընկերության գրասենյակ:

ՆԻԿԱ-ն երաշխավորում է.

ռուբլու ավանդների դիմաց (1993թ. թղթադրամներով).

4 ամիս 70 %
6 ամիս 120 %
12 ամիս 330 %

տարադրամային ավանդների դիմաց.

50 % տարեկան

ՄԵՆՔ ԿԱՐԾՈՒՄ ԵՆՔ,
ԴԱ ՁԵԶ ԿՀԵՏԱՔՐՔՐԻ

Մեր հասցեն Երեւան Սայաթ-Նովա 7 (Օպերայի դիմաց) Հեռ. 56-79-46

PUBLISET

ԱՊԱՀՈՎ ԹՌԻՉՔ ՁԵԶ

«Արարատ» ավիաընկերությունը հանդիսանալով «Հայկական Ավիաուղիներ» ավիաընկերության ոչ պետական դուստր ձեռնարկություն, կատարում է կանոնավոր չվերթներ Երեւանից («Էրեբունի» օդանավակայան)

ՍՈՉԻ, ՍՏԱՎՐՈՊՈԼ, ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱԶ, ՄԱԽԱՉԿԱԼԱ, ԲԱԹՈՒՄ, ՆԱԼՉԻԿ, ԳՐՈԶՆԻ երթուղիներով, ինչպես նաեւ հետադարձ:

Դուք կարող եք պատվիրել չվերթ «Յակ-40» ինքնաթիռի սրահային տարբերակով ԱՊՀ երկրներ եւ արտասահման, ինչպես նաեւ իրականացնել բեռների տեղափոխում «Ան-32» ինքնաթիռով ԱՊՀ ցանկացած քաղաք: Մենք ընդունում ենք անհատներից եւ ձեռնարկություններից բարեկարգ 50 տեղանոց «Ան-24» ինքնաթիռով մարդատար եւ տուրիստական չվերթների կատարման պատվերներ:

«Արարատ» ավիաընկերության «Մի-8» ուղղաթիռները կօգնեն Ձեզ՝ ուղեւորների եւ ուղեբեռների, փոստի տեղափոխման հարցերում, բնակչությանը բուժօգնություն հասցնելու, ավտոմայրուղիների, ջրանցքների, գետերի, գազամուղների, բարձր լարման գծերի հետազոտման եւ պարեկավորման աշխատանքներում, երկրաբանական-հետախուզական եւ արշավախմբերի սպասարկման, Հայաստանի տարածում էքսկուրսիոն թռիչքների կազմակերպման գործում:

PUBLISET

Հասցեն Երեւան, Ար... 13-5 հեռախոս 486941, 484761 ֆաքս 448987

ԱՐԱՐԱՏ ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԻՍԿՈՒՀԻ
ՍՊԸ
«Արարկիր» հյուրանոց, 202 սենյակ, 23-38-21

Հրավիրում է տուրիստական ուղեւորության

նոյեմբերի 30

ԵՐԵՎԱՆ-ՔԻՇ
(ազատ տնտեսական գոտի)

«Թեհրան-46» ասոցիացիայի դիմաց գրասենյակները իրենց վիզաները կարող են ստանալ «Իսկուհի» ընկերությունում:

Օգտվեք Ձեզ ընձեռված հնարավորություններից՝ անմիջապես առեւտուր, բարձրակարգ հյուրանոց եւ սպասարկում:

PUBLISET

ՆՈՅ

«ՆՈՅ»
ԿՈՄԵՐՑԻՈՆ ԲԱՆԿ

Ներդրած Ձեր ավանդների ՇԱՀՈՒՅԹՆԵՐԸ ԼԱՎԱԳՈՒՅՆՆ են, քանի որ դրանք իրական են ու մանրակրկիտ հաշվարկված բարձրակարգ մասնագետների կողմից:

«Անի» հյուրանոց 507, 514 սենյակներ հեռ. 59-45-14, 56-49-30
Չեխովի 23, հեռ. 46-25-27, Հանրապետության-67, հեռ. 56-51-07

Աշխատանքային ժամեր՝ ամեն օր 10:00-16:00
Բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից:

PUBLISET

ՏԷՅՅԻՍ-Ի ԵՐԵՒԱՆԻ ՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ ԷՔՍԿՈՒՐՍԻՈՆ ՄԻԱՎՈՐՈՒՄԸ

Ամենահին տուրիստական կազմակերպությունն է հանրապետությունում

Կազմակերպում է տուրիստական ուղեգրերի վաճառք շուկայական գներից ցածր արժեքով, միաժամանակ իր ավանդույթների համաձայն երաշխիքներով.

Հետեւյալ երթուղիներով՝
Հնդկաստան, Չինաստան, Սիրիա, Գերմանիա, Թաիլանդ, Հունաստան, Արաբական էմիրություններ, Եգիպտոս, Մոնղոլիա
իսկ Մոսկվա, Ս. Պետերբուրգ, ԱՊՀ երկրների խոշոր քաղաքների ուղեգրերը Դուք կարող եք ձեռք բերել ինչպես փոխանցման կարգով, այնպես էլ մինչեւ 1993 թ. թողարկված ռուբլով (հնով).

Հասցեն՝ Զաքիյան 8 (Կիրովի անվան մանկական այգու դիմաց):
Հեռ. 56-44-18, 52-29-02, 52-67-23, 52-98-11:

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Azg
armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635

47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ռուսերէն ձեւաչափում եւ համակարգչային ձեւաւորումը
ՊԱՎԵԼ ՊԱԼԼԱԶՅԱՆ

ՀՀ կառավարության «Պարբերական» հրատ. տպարան, Երեւան 23 Արշակունյաց 2 | Գրանցման թիվ 65 | Դասիչ 69149 | Տպաքանակ 36 000 | Պատվեր 1616 | Ստորագրված է տպագրության 15. 10. 1993

digitised by A.R.A.R.@